

ЗАМЕЖНЫМ ІНВЕСТАРАМ ПРЫГЛЯНУЛАСЯ НАША СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА?

Для замежных інвестараў можа існаваць цікавасць у поўным спектры сферы дзейнасці нашай краіны, кажаў на прэс-канферэнцыі Віктар КАВАЛЕНКА, дырэктар РУП «Нацыянальнае інвестыцыйнае агенства»:

— Я сёння не магу назваць тую галіну, якая не цікавіць інвестараў. Кожнага інвестара, які сюды заходзіць, цікавіць пэўная галіна, у якой ён спецыялізуецца. Напрыклад, цяпер адбываецца дастаткова высокай ўсплывае ва ўкладанні ў сельскую гаспадарку — гэта малако, вытворчасць сыроў і іншыя, — кажаў Віктар Каваленка.

Пры гэтым ён адзначыў, што ў беларускай сельскай гаспадарцы ідуць як расійскія інвестары, так і заходнія — літоўцы, белгіяцы, палякі. — Унікальна пэўная канкурэнцыя — каго ж залучаць? Бо ўсе прапануюць новую тэхналогію і дастаткова сур'ёзныя фінансавыя сродкі. Зараз ёсць конкурсы, і я лічу, што гэты рэзультат і добра, — пераканана дырэктар Нацыянальнага інвестыцыйнага агенства.

Увогю ж за мінулы год, па словах Віктара Каваленкі, паступленне замежных інвестыцый у Беларусь складала 9,3 мільярд долараў, што болей і 1,4 раза ў параўнанні з 2008 годам. З іх прамых замежных інвестыцый было 4,8 мільярд долараў, найбольшы аб'ём прамых інвестыцый паступіў з Расіі, Швейцарыі, Кіпра і Германіі, прымым доля інвестыцый з краін СНД працяглае вызначаць — 65,4 %.

Віктар Каваленка лічыць, што імпульс інвестыцыйнай актыўнасці ў нашай краіне быў нададзены Дэкрэтам Прэзідэнта ад 6 жніўня 2009 года № 10: — З 2001 года па 15 лістапада 2009 года было заключана шэсць інвестыцыйных дагавораў, а з 15 лістапада 2009 года я па сёння ў рэестры ўжо зарэгістравана 166. Такім чынам крыху болей чым за паўгода з'явілася 160 новых дагавораў — дынаміка, шчыра кажучы, уражае.

Пры гэтым ён заўважыў, што яшчэ адзін імпульс у працы з інвестарамі быў нададзены Указам Прэзідэнта ад 25 мая 2010 года № 273, згодна з якім РУП «Нацыянальнае інвестыцыйнае агенства» было пераўтворана ў Нацыянальнае агенства інвестыцый і прыватызачыі, якое падпарадкоўваецца ўжо не Міністэрству эканомікі, а ўраду — кантроль і кардынацыю дзейнасці агенства будзе ажыццяўляць Наглядны савет на чале з прэм'ер-міністрам.

— Асноўнымі задачамі агенства з'яўляюцца рэалізацыя дзяржаўнай палітыкі ў сферы інвестыцый і прыватызачыі, пошук і прыцягненне інвестараў, выкананне рашэнняў Прэзідэнта краіны, Саўміна і іншых дзяржаўных органаў па пытаннях прыцягнення інвестыцый і аджужаня аб'ектаў прыватызачыі ў адпаведнасці з заканадаўствам рэспублікі. Акрамя таго, агенству адведзены функцыі маніторынгу і рэалізацыі інвестыцыйных праектаў, правядзенне мерапрыемстваў па фарміраванні інвестыцыйнага іміджу Беларусі, вядзення адзінай інфармацыйнай базы па пытаннях інвестыцыйнай дзейнасці, — кажаў Віктар Каваленка.

Ён жа адзначыў, што паўнаўраўнаважана праца агенства пачне з 25 жніўня, але ўжо сёння вядзецца праца па ажыццяўленні шэрагу інвестыцыйных праектаў: прынамсі, агенства суправаджае інвестыцыйны праект транснацыянальнай карпарацыі, якая з'яўляецца вытворцам ДСП № 1 у свеце і плануе стварыць у Сморгоні вытворчасць на базе аўтаагратнага завода. Па словах Віктара Каваленкі, аб'ём прамых замежных інвестыцый на гэтым этапе павінен склаці 150 мільярд еўра.

Дырэктар Нацыянальнага інвестыцыйнага агенства павадаў таксама, што цыпер рыхтуецца беларускі інвестыцыйны форум, які пройдзе ў рамках еўрапейскага фінансаванага тыдня ў нямецкім горадзе Франкфурт-на-Майне 17 лістапада.

Павел БЕРАСНЕЎ.

В соответствии с решением учредителя от 26 июля 2010 года № 1

Частное торговое унитарное предприятие «АгроИнвестПроект» РЕОРГАНИЗУЕТСЯ ПУТЕМ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ в Общество с ограниченной ответственностью «АгроИнвестПроект».

ООО «АгроИнвестПроект» является правопреемником Частного предприятия «АгроИнвестПроект» по всем его обязательствам в отношении его всех кредиторов и должников, включая и обязательства, оспориваемые сторонами, которые перешли к ООО «АгроИнвестПроект» от Частного предприятия «АгроИнвестПроект» в соответствии с передаточным актом. Все кредиторы Частного предприятия «АгроИнвестПроект» вправе потребовать прекращения или досрочного исполнения обязательства Частного предприятия «АгроИнвестПроект» и возмещения убытков.

УНП 191024387.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже объектов, находящихся в коммунальной собственности г. Минска

Торги проводятся в порядке, установленном Инструкцией о порядке организации и проведения торгов по продаже объектов, находящихся в коммунальной собственности г. Минска, утверждённой решением Минского городского Совета депутатов от 23 сентября 2009 г. № 250.

Номер лота	1	2
Наименование и местонахождение предмета торгов, тип и характеристика помещения	Не завершенный строительством объект — «Магазин продовольственных товаров в жилом доме № 7 по генплану по восточным помещениям. Микрорайон Михалово-1»	Не завершенный строительством объект — «Магазин промышленных товаров в жилом доме № 6 по генплану со восточными помещениями. Жилой район Дружба. Микрорайон Дружба-1 (1-я очередь строительства)»
Наименование продавца	КУП «Управление капитального строительства Мингорисполкома», г. Минск, ул. Советская, 17, тел. (017) 328 58 48	
Наименование организатора аукциона	КУП «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, тел. (017) 227 48 36	
Общая площадь* (м кв.)	1287,5	1493,5
Начальная цена продажи (руб.)	1 434 749 886	1 096 395 676
Размер задатка (руб.)	143 474 989	109 639 586
Условия продажи	1. Сохранить функциональное назначение объекта.	
	2. В течение 30 дней с момента подписания договора купли-продажи компенсировать в бюджет г. Минска налог на добавленную стоимость (НДС). Сумма НДС уточняется на момент перечисления денежных средств при появлении дополнительных затрат проектно-изыскательских (ПИР), строительно-монтажных (СМР) и прочих работ. Суммы НДС составляют:	
	по состоянию на 01.03.2010 232 210 707 руб.	по состоянию на 01.05.2010 162 119 164 руб.
Условия оплаты	(в т.ч. на ПИР 1 064 643 руб., на СМР 231 146 064 руб.) (в т.ч. на ПИР 300 262 руб., на СМР 161 818 902 руб.)	
	3. В течение 30 дней с момента подписания акта приема-передачи компенсировать в бюджет г. Минска: 3.1. Стоимость дополнительных проектно-изыскательских, строительно-монтажных и прочих затрат, понесенных заказчиком после даты определения стоимости объекта (01.03.2010 по лоту № 1, 01.05.2010 по лоту № 2); 3.2. Стоимость выполнения ПИР, СМР и прочих работ по инженерным сетям, благоустройству и озеленению, проиндентифицированных на дату их перечисления по индексам изменения стоимости СМР по элементам затрат по г. Минску для расчета по ресурсно-метрическим нормам (для работ, не освобождаемых от НДС), утвержденных приказом Министерства архитектуры и строительства Республики Беларусь на момент перечисления затрат. Стоимость выполнения указанных работ составляет:	
	по состоянию на 01.03.2010 101 114 000 руб.	по состоянию на 01.05.2010 432 216 380 руб.

* Сведения о площадях объектов, не завершенных строительством, даются на основании проектно-сметной документации. Аукцион состоится 30 августа 2010 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Для участия в аукционе необходимо представить в адрес УП «Минский городской центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в торгах по установленной форме; заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 30112024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, код 153001331, УНП 190398583; оригиналом Республики Беларусь — копия документа, удостоверяющего личность, без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем — копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; юридическим лицом Республики Беларусь — доверенность, выданная представителю юридического лица (за исключением случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), или документ, подтверждающий полномочия руководителя юридического лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица; иностранным гражданином — копия документа, удостоверяющего личность, с переводом на белорусский или русский язык (подпись переводчика нотариально удостоверяется), документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной небанковской кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык; представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя — нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного гражданина — легализованная в установленном порядке доверенность; представителем иностранного юридического лица — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенности или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной небанковской кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык; заявление об ознакомлении с объектом продажи и документацией на него по установленной форме; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения торгов по установленной форме.

При подаче документов на участие в торгах граждане, индивидуальные предприниматели, представители граждан, индивидуальные предприниматели и юридических лиц, руководители юридических лиц предъявляют документ, удостоверяющий личность.

Ответственность за достоверность сведений, указанных в документах, представляемых для участия в торгах, несут лица, желающие участвовать в торгах.

Победителем торгов по каждому предмету торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов оформляется в течение 10 рабочих дней с даты проведения аукциона. Оформление акта землепользования производится в установленном порядке победителем аукциона (покупателем).

Обязан торгов в сроки, указанные в протоколе о результатах аукциона, победитель возмещает УП «Минский городской центр недвижимости» затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимые для его проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом торгов при заключительной регистрации под роспись.

Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 29.07.2010 по 27.08.2010 г. с 9.00 до 17.00 (обеденный перерыв с 13.00 до 14.00) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.

Телефоны для справок: 227 48 36, 328 58 48. Интернет: www.mgcn.by

«ДЗЕ МАЕ 500 ДОЛАРАЎ У МЕСЯЦ?»

Запытае працаўнік з нізкім заробкам. І будзе мець рацыю

ПА тэмпах росту заробкаў Віцебская вобласць выйшла на другое месца ў краіне пасля горада Мінска. А па дасягнутым узроўню заробку ў аўтамадары (на пятым месцы) — пакуль што меней за 980 тысяч рублёў у месяц.

Безумоўна, кожнага з жыхароў Прыдзвінскага края, як і ўсё беларускае ў параўнанні з невялікім дастаткам, цікавіць не тэмпы росту заробку, а абсалютная лічба. Прычым цікавіць рэальнае зарплата (запаліць падаткі і што атрымаеш на рукі?), а не намінальная — налічаная.

Пра тое, што трэба павялічваць рэальны заробак, улічваючы і тых, хто пра тыя ж 1,5 мільёна рублёў у месяц можа толькі марыць, гаварыў, знаходзячыся ў рабочай пазіцыі ў глыбінях, губернатар Віцебскай вобласці.

Дарчы, які ён адзначыў, у расце заробку працуючых зацікаўленыя і мясцовыя ўлады, бо гэта — другая «па глыбінні» крыніца па напуненні бюджэту пасля падатку на дабавленую вартасць. Для параўнання: акцызы (на тую ж гарэлку) — толькі на чацвёртым месцы...

Заробляюць...
21 тысячю рублёў — Нагадаю, што паступлена канкрэтная задача: да канца года заробатная плата павінна быць 1,5 мільёна рублёў у месяц, або ў эквіваленце 500 долараў ЗША, — звярнуўся ў Дошчыцка старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр КОСІНЕЦ да старшыня райвыканкамаў, гарвыканкамаў, кіраўнікоў камітэтаў і ўпраўленняў. — Мы дамовіліся з вамі, што плагідоўце ў Віцебскай вобласці завяршаецца 1 лістапада. Адпаведна пакуль што заданне па намінальнай налічанай зарплате выконваецца на 84,2 працэнта. У пацятку года віцебскім аблвыканкам было прынята рашэнне аб павелічэнні выканання прагнозных паказчыкаў. Ніжэйшая планка — гэта пастанова Савета Міністраў: пры рост 111-112 працэнтаў. Верхняя планка, мы вызначыліся, задача аблвыканкама. Гэта прырост у су-

пастаўных цэнах у прамысловасці — 120 працэнтаў, сельскай гаспадарчы (грамадскі сектар) — 130 працэнтаў. Мы дамовіліся, што за гэтым пунжаўнасцю становае гандлёвае сальда. У выніку усё гэта дазволіць па велімі многіх кірунках атрымаваць зусім іншую зарплату.

Як адзначыў губернатар, па афіцыйных звестках было ўсяго 135 арганізацый у вобласці, дзе атрымліваюць заробак менш за 200 долараў у эквіваленце. Але пры больш пільным вывучэнні пытання нізкага заробку высветлілася шмат цікавага. — Я даручыў падатковай інспекцыі даць сапраўдны малюнак. Вывучылі пытанне заробку ў прыватных арганізацыях, індывідуальных прадпрыемстваў. Адым словам, усё, што ёсць у вобласці і дзе зарабляюць меней за 200 долараў у эквіваленце, — кажаў губернатар. — Высветлілася: такіх арганізацый, прадпрыемстваў больш за 1780. Глядзім. Вось Першамайскі раён Віцебска. Стварылі там нейкую фірму «Перабудова». Дык колькі ж вы думаеце там зарабляюць? Ніколі не здагадаецеся. Ажно 21 тысячю рублёў заробак. Я гляджу: як такое можа быць? Некаторыя напісалі 118, 119 тысяч рублёў — заробак у месяц. Пайшлі правяраць...

У выніку дзе заробная плата? У канверта! Не ўказваюць. У Віцебскай вобласці ў прымуковым парадку ў бюджэт толькі за паўгода паступіла 192,8 мільярда рублёў.

Даіце мяса, будзе заробак
Губернатар адзначыў, што не важна, каму належыць прадпрыемства. У прыватнасці, фактычна 60 працэнтаў прадпрыемстваў знаходзяцца ў рэспубліканскай форме ўласнасці. І пакуль што там сярэдняя заробная плата ў работнікаў 800 тысяч рублёў у месяц. — Мне турбуе такія галіны, як станкабудаванне, машынабудаванне, дзейнасць «Віцебск», я ўжо не кажу пра льнокамбінат, — падкрэсліў губернатар. — На гэтых і

СІРЫЯ МАЕ ЦІКАВАСЦЬ ДА ЗОНЫ СВАБОДНАГА ГАНДЛЮ У РАМКАХ МЫТНАГА САЮЗА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Таксама Башар аль-Асад выказаў зацікаўленасць Сірыі ў дачыненні Мыйтнага саюза Беларусі, Расіі і Казахстанка: — Мы абмяркоўвалі з Аляксандрам Лукашэнкам і прэм'ер-міністрам пытанне аб далучэнні Сірыі да зоны свабоднага гандлю Мыйтнага саюза. Мы чыме праміа і ясна, што Беларусь гэта падтрымлівае. Але, зразумела, працэс гэты будзе не адразу, а пазатна. У сваю чаргу Уладзімір Андрэйчанка, старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі падкрэсліў, што развіццю адносінаў з Сірыяй ў Беларусі надаецца шмат увагі: — Мы надаём вялікае значэнне развіццю нашых палітычных, гандлёва-эканамічных і культурных адносінаў з Сірыяй, гэта наш клявавы партнёр на Блізкім Усходзе. Мы лічым, што ў нас шмат у гэтым кірунку зроблена, але магчымасцяў застаецца яшчэ болей, — кажаў Уладзімір Андрэйчанка і дадаў, што Беларусь і Сірыя ўжо стварылі міжпарламенцкую камісію па супрацоўніцтве і будучы сачыць за выкананнем сумесных праектаў у галінах міжрэгіянальнага супрацоўніцтва, узамесных інвестыцый, сацыяльнай сферы.

Павел БЕРАСНЕЎ.

іншых прадпрыемствах працуюць нашы людзі. І яны не ў мінастра, не ў наменскай будучы пятаць, дзе 1,5 мільёна рублёў.

Складзіць запасы на Віцебшчыне — самая малая: толькі 32 працэнта. Пастаўлена задача паманшыць іх да 25 працэнтаў.

Наконт сельскагаспадарчых прадпрыемстваў. У вобласці з 277 толькі 14 выконваюць заданні, застаюцца на працоў. А астатнія... — Даіце мяса, даіце малако! Мы пераратце! — заклікае кіраўнікоў такіх гаспадарак губернатар. — Будзе прыбытак. Будзе заробак. А вы сёння ходзіце з працягнутай рукой, у сваю чаргу просіце: даіце авансы, даіце крэдыты.

Губернатар канстатаваў, што ў гэтай галіне, калі ў рэгіёне стварылася моцная «вертыкаль» ўлады, трэба звярнуць увагу на сярэднія і ніжнія звыны — кіраўніку і спецыялістаў гаспадарак. І трэба даць ацэнку іх працы, правесці атэстацыю.

Актыўныя трэба падтрымліваць
Цікавымі лічбамі падзяліўся з кіраўнікам мясцовых уладаў старшыня Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Віцебскага аблвыканкама Міхал ЛЯШЧЫНСКІ. Ён нагадаў пра адпаведную Указ Прэзідэнта (№ 49), які дазваляе стымуляваць аплату працы работнікаў маркетынговых падраздзяленняў, спецыялістаў у галіне лагістыкі.

На Глыбоцкім малаочкансеравым камбінате паслячова скарыстаўся магчымасцю стымуляваць актыўных людзей. Так, 21 работніка аддзела збыту і службы маркетынгу павысілі заробку ў параўнанні з мінулымі годам. І было за што. Запасы гатовай прадукцыі на прадпрыемстве знізіліся ў 2,2 раза. Пры ўсім тым, што і вытворчасць павялічылася на 21,3 працэнта! У 1,8 раза павялічылася паступленне валютнай выручкі за кошт экспарту. Сярэднемесячная заробная плата на прадпрыемстве павысілася на 43,7 працэнта.

На жаль, толькі 13 прадпрыем-

ства вобласці ў поўнай меры выкарысталі магчымасць прымянення пунктаў гэтага ўказа. Пры ўсім тым, што рабочыя пасяджэнні па іонаскаса ўказа праводзілі шмат разоў.

Губернатар патрабаваў больш актыўна стымуляваць працу актыўных і талковых людзей. І выкарыстоўваць можна ў гэтым кірунку практыку пасляваеннай Японіі, дзе за кожнае навуковае вынаходніцтва, якое ўкаранялася ў вытворчасць, вельмі добра платілі. Паралельна стымулявалі добрую канкурэнцыю сярод інжынераў і рацыяналізатараў.

Хірург атрымлівае шмат, а санітарка...
Губернатар Віцебскай вобласці падкрэсліў, што не павінна быць тэксца, каб запланавана сярэдняя заробная плата «выходзіла» з гліганцкай розніцы ў аплате працы.

— Вось 1,5 мільёна адзін уруч атрымлівае. Хірург вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі, які робіць складаныя аперацыі, пяць мільёнаў у месяц можа зарабіць. Ёсць сёння і такое. Склалі 1,5 і 5 мільёнаў. І, калі ласка?

А дворнік будзе атрымліваць, напрыклад, 200 тысяч, прыбольшыцца таксама мала. І апошня за дадуць пытанне: а дзе гэтыя 500 долараў, пра якія вы так шмат нам гаварылі? — разважае губернатар. — Трэба ўзяць працуючых з нізкім заробкам на ўлік.

Губернатар назваў недапушчальнымі прыклады, дзе кіраўнікі прадпрыемстваў зарабляюць вельмі шмат (ёсць і за 10 мільёнаў рублёў), а прагнозныя паказчыкі не выконваюцца. І калі на такіх прадпрыемствах сярэдняя зарплата не дацягвае да неабходнага ўзроўню, кіраўнікі будучы несіць за гэта персанальную адказнасць. Нават трэба скасаваць кантракты з некаторымі, калі, вядома ж, яны не гультаі, задволенныя сваім узроўнем аплаты працы. Пры гэтым трэба абысціся без ураўнілаўкі, упэўнены губернатар.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, Дошчыцкі раён.

ГАРАЧАЕ ЛЕТА Ў БАРСЕЛОНЕ

Барселона знакамітая не толькі аднайменным футбольным клубам. У другім па колькасці насельніцтва горадзе Іспаніі ў 1992 годзе праходзілі летнія Алімпійскія гульні. Тут жа, на ўзбярэжжы Міжземнага мора, 27 ліпеня стартваў 20-ты чэмпіянат Еўропы па лёгкай атлетыцы.

На гэтых спаборніцтвах будзе разыгран 47 камплектаў ўзнагарод, за якія памагаюцца калі 1500 атлетаў з 50 краін кантынента. Па прагнозах беларускіх спецыялістаў, наша каманда разлічвае мінімум на 5 узнагарод.

Беларускую каманду будучы прадстаўляць 42 спартсмены, сярод якіх нямама знакамітастася. Так, сярод прэтэндэнтаў на узнагароды дзве алімпійскія чэмпіёнкі — Яніна Правалінская-Карольчык (штурханне ядра) і Юлія Несцярачка (бег на 100 метраў). Выйдзі на поле лёгкаатлетычныя бітвы і сярэбраныя прызёры Алімпійскіх гульняў Наталія Міхневіч (штурханне ядра) і Андрэй Краўчанка (дзясцібор'е). Спадазцяцца на узнагароды бронзавыя прызёры Гульняў у Пекіне Надзея Асташчук і Андрэй Міхневіч (штурханне ядра). Пры пэўнай долі шанцавання могуць падняцца на п'едэстал фіналіст Алімпіяды і чэмпіянатаў свету Павел Лыжын (штурханне ядра), фіналісты Гульняў Уладзімір Казлоў (кап'е) і Дар'я Пчэльнік (кіданне молата), фіналістка чэмпіяната свету-2010 у мяшчаных Наталія Карайва (1500 метраў), сярэбраныя прызёры моладзевага чэмпіяната Старога свету Анастасія Мірончык (скачкі ў даўжыню), Святлана Кудзеліч (бег на 10 000 метраў), бронзавы прызёр моладзевага чэмпіяната Еўропы Аліна Талай (бег на 100 метраў з бар'ерамі), сярэбраныя прызёры юніёрскага чэмпіяната свету Яна Максімава (самібор'е) і Эдуард Міхан (дзясцібор'е).

Спаборніцтва чэмпіянату Еўропы пройдуць на Алімпійскім стадыёне імя Льюіса Кампаніса. Гэта мультыспартыўны стадыён, пабудаваны ў 1927 годзе, рэканструаваўся ў 1989 і 1992 гадах. Умяшчальнасць стадыёна — да 70 000 гледачоў. Сіноптыкі абяцваюць на гэтым тыдні калія 26-29 градусаў без апады. Беларускія аматары спорту змогуць назіраць за спаборніцтвамі на тэлеканале «Лад» з 27 ліпеня па 1 жніўня. «Звязда» таксама будзе трымаць сваіх чытачоў у курсе ўсіх падзей.

Учора ўвечары адбыўся першы «медальны» для Беларусі від праграмы — жаночае штурханне ядра. На жаль, спаборніцтва скончыліся пасля падпісання нумара ў друк, так што падрабязнасці чытаць ўжо заўтра. Зазначым толькі, што ў кваліфікацыйных спаборніцтвах усё беларускі спартсменкі (Надзея Асташчук, Наталія Міхневіч і Яніна Правалінская-Карольчык) з першай спробы выканалі патрэбныя нарматыў.

А вось пасля кваліфікацыі кідалынік молата не ўсе нашы спартсменкі прайшлі далей. У фінал змог прабіцца толькі Валерый Святоха, паказавы вынік 74 метры 66 сантыметраў. Юрый Шаюноў і Павел Крыўцік закінул молат нашмат бліжэй і скончылі сваё выступленне.

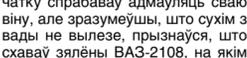
«Вельмі расчараваны. Ведаю, як хвалюцца за нас заўзятары на радзіме, але нешта ў гэты момант не атрымаўся. Будзем аналізаваць свае памылкі і абавязкова іх выпраўляць», — расказаў пасля кваліфікацыі Юрый Шаюноў.

Першым жа беларусам, які выйшаў на старт чэмпіянату, стаў Дзяніс Сімановіч. У ходзе ядра на 20 кіламетраў ён амаль усю дыстанцыю трымаў у групе лідэраў, але напрыканцы атрымаў ад суддзяў дыскваліфікацыю за памылкі ў стылі хадычы.

Ягэн ВАРАКАСА.

Аўтамабіль уцекача знайшлі ў кукурузе

Двагадоваму жыхарку вёскі Вялікі Жухавічы Карэліцкага раёна, якую вяла па аб'ёзках 15-гадовай дзятчынка, збіла машына. Маладая знаходзіцца ў рэанімацыі з закрытай чэрапа-мазгавой траўмай і страшенным мазгоў.

Кіроўца ўцёк з месца здарэння, якое адбылося каля шасці гадзін вечара. Але недзе праз тры з паловай гадзіны яго затрымаўлі.

— Уцекачом кажаўся мінчанін 1985 года нараджэння, які да кастрычніка гэтага года наогул не меў права садзіцца за руль (пазбавлены права кіравання за стварэнне аварыінай сітуацыі), — распавядае начальнік службы прафільнакты і прапаганда бяспекі дарожнага руху спецыяльнага падраздзялення ДПС «Страла» ТУС Ягэн Ляпцэц. — Больш за тое, пры затрыманні малады чалавек быў у стане алкагольнага ап'яняння. Спачатку спрабаваў адмаўляць сваю вину, але зразумуўшы, што сучым з вады не вылезе, прызнаўся, што схаваў зялёны ВАЗ-2108, на якім з'яўляўся, ў кукурузным полі паблізу судзейскай Бурдзевічы. Вядзецца расследаванне.

Надзея ДРЬЛА.

Абзац

Хрэсны ход з Мінскам абразом Божай Маці праходзіць па межах Мінскай вобласці. Яго ўдзелны павінны за месяц прайсці калі 800 км. Завершыцца хрэсны ход 26 жніўня калія сцен Свята-Духавага Кафедральнага сабора ў Мінску, у дзень ушанавання гэтага абраза.

У Віцебскай вобласці з дзе лясных пажараў масава закрываюцца лясы. У сувязі з пажаранебяспечнай сітуацыяй забаронена наведанне лясоў у Віцебскім, Лёзненскім, Дубровенскім і Полацкім раёнах. Адпаведныя рашэнні падрыхтаваны ў Шумлінскім, Ушацкім, Талачынскім, Сенненскім, Аршанскім, Лепельскім раёнах. За парушэнне правілаў забароны на наведанне лясоў прадугледжана адміністрацыйная адказнасць у выглядзе штрафаў да 25 базавых велічыняў. Калі ж дзеянні грамадзян мелі наступствы і іх адказнасць удалося ўстанавіць, штрафыныя санкцыі складаюць ад 25 да 50 б. в.

Крымінальная справа завезеная ў дачыненні да загадчыцы мінскага дзіцячага сада за крадзяжы. 37-гадовага загадчыца з ліняна мінугала па студзень гэтага года фіктыўна аформіла ў штат мінчаніна, які фактычна ніякай працы не выконваў. Налічаная ж грошы ў суме больш за 5,5 млн рублёў прадпрыемствы кіраўнік прысвоівала сабе. Пры гэтым яна таксама аформіла фіктыўную табелі рабочага часу, чым нанесла ўрон яшчэ на 3 млн рублёў.

Поўны абзац

У Брытанскім графстве Хартфардшыр адчыніўся фэшн

Я ўдзельнічаў у Грунвальдскай бітве!

Так, гэта праўда. Толькі не ў той, што была 600 гадоў таму, а ў сучаснай яе рэканструкцыі. Прапаную вам разам са мною прайсці шляхам сярэднявечнага воіна да Грунвальда. Залічваю вас у войска Вялікага Княства Літоўскага. Выступаем у паход супраць тэўтонцаў. Гэй, ліцвіны! — Бог нам раіць!

Першы прыпынак — Беласток

Сучаснае войска Вялікага Княства выправілася на вайну з крыжакімі 9 ліпеня пасля урачыстага маршу ў Мінску ад радушы да Палаца спорту. Праўда, не на конях, а на аўтобусах. Ды і не гістарычнай колькасцю: усяго каля 120 чалавек, прадстаўнікоў ваенна-гістарычных клубаў з усяёй Беларусі.

Шлях ляжаў у Беласток. Менавіта ў гэтым горадзе ў 1410 годзе адбылася канцэнтрацыя войскаў ВКЛ. І вось як 600 гадоў таму туды прыбылі беларускія ваяры. Там мы сустрэліся яшчэ з літоўцамі. А вось палякі нас усіх чакалі ўжо на Грунвальдзе.

Два дні мы павінны былі правесці на тэрыторыі Беластоцкага музея вёскі, падобнага да нашых Дудутак. Але дабраца туды мы змаглі толькі пасля заходу сонца. Ставіць лагер давалася ўпоцемку. Вось і пачаліся цяжкасці паходнага жыцця! Але нічога. Паставілі.

Раніцай нас чакала рэпетыцыя вярчэння выступлення каля радушы ў Беластоку і заўтрашняга штурму бутафорнага замка. Было вельмі спякотнае надвор'е, якое,

ся прыгожай і цікавай. Гараджане былі задаволены, шмат фатаграфаваліся з нашымі рыцарамі. Некаторыя, шкадуючы латнікаў, падносілі ім ваду, якую тыя прагна пілі, стаячы пад гарачым сонцам.

Вайна амаль па-сапраўднаму

На наступны дзень у музей прыехала шмат турыстаў. Усе чакалі інсцэнізацыі. Вось каля замка з'явіліся сяляне. Яны працуюць у

моцнымі сценамі, адчуваем сябе ўжо больш-менш бяспечна. Хутка падыймаем на вежы і займаем пазіцыі абароны.

Перш я спроба штурму не прыносіць ніякіх поспехаў. Далей у атаку ідуць разам з таранам.

Але і гэта не вельмі дапамагае: брама зламана толькі напалову, а таран запалілі і ён гарыць. Новая атака заканчваецца тым, што замак захопліваюць, крыжакі, што засталіся жывымі, выводзяць у поле і там караюць смерцю.

Гледачы пляскаюць у далоні, віншуючы ліцвінаў з перамогай. «Забітыя» крыжакі «ажываюць» і разам з пераможцамі пад апладысменты турыстаў вяртаюцца ў лагер.

Нас чакае Грунвальд

12 ліпеня, увечары, мы ўжо ставілі новы лагер, у Грунвальдзе. Было вырашана выступаць варту, бо знаходзіліся мы ў адкрытым полі, і жыць тут трэба было яшчэ цэлы тыдзень.

Я трапіў у двухгадзінны дазор у тую ж ноч. Можна сказаць, што мне пашчасціла, бо стаяць на варце ўдзень было б значна цяжэй: спякота з кожным днём павялічвалася. Хтосьці нават сказаў: «Будзем чакаць бітвы, як і 600 гадоў таму, як збавення. Толькі цяпер гэта будзе збавенне ад спякоты».

Пайшло звычайнае жыццё: амаль увесь час займалі бытавыя справы. Трэба было тры разы на дзень распальваць вогнішча, гатаваць ежу. Але былі і цікавыя здарэнні. Так мы з'ездзілі ў Мальбарк — былію сталіцу тэўтонскай дзяржавы. Агромністы замак пужаў і здзіўляў сваёй веліччу. Калі праходзілі па вузкіх калідорах, увесь час здавалася, што за табой ідзе размеранай і цяжкай хадой які-небудзь рыцар, брат ордэна. Болей за ўсё спадабалася на вежы замка. Адтуль быў бачны ўвесь горад. Цікава было бачыць

Брама лагера.

сучасны горад вакол вялікай сярэднявечнай цытадэлі.

15 ліпеня увесь лагер святкаваў 600-годдзе перамогі над Тэўтонскім ордэнам. Нейкія незвычайныя пачуцці ўзніклі ў мяне ў той час. Я разумеў, што зараз знаходжуся менавіта на тым самым месцы, дзе мае далёкі продкі шэсць стагоддзяў таму абаранялі Радзіму ад захоннікаў. Разумеў, і ад гэтага становілася неяк вусцішна. Нават спаць было страшнавата, бо здавалася, што як толькі запылючыш вочы, з'явіцца зрані ты самых сярэднявечных ваяроў...

Вось з той рыжанняй ажаніся!

17 ліпеня. Раніца. Дзяўчаты мітусяцца, гатуюць сняданак. Хлопцы чысцяць зброю і даспехі. Думаю, што чытан разумеў ужо, што да Грунвальдскай бітвы засталася некалькі гадзін.

Сонца няшчадна паліць зямлю. Баімся нават вылазіць з-пад наветра, адзінага ратунку ў такую спякоту. Але час ідзе, трэба збірацца. Мне яшчэ пашчасціла: у луніка не так шмат працы — калычуга, шапел, лук. Але нават такое ўзбраенне здаецца цяжкім у саракаградусную спякоту. Жалеза хутка награвецца на сонцы. Да таго ж на табе яшчэ вельмі цяплае адзенне: пад даспех заўсёды апрацавана «сцяганка» — набітая некалькімі столкамі ваціну кашуля.

Чакаем, пакуль нас строем павядуць на поле. Заліваем ваду пад вяртанне. Гэта трохі дапамагае не закіпець. Усё. Трэба ісці строіцца. (Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Інсцэнізацыя ў Беластоку.

дарэчы, пратрымалася да самага ад'езду ў Беларусь. Гэта нас надта турбавала, бо хадзіць у даспехах у спякоту не вельмі прыемна. Але ж мы ваяры — давалася цяжкая праца. Імпрэза ў Беластоку атрымала-

полі, зграбаюць сена. Дзяўчаты спяваюць. Раптам з лесу выбягае атрад крыжакі! Спевы змяняюцца крыкамі. Ваяры забіваюць варту каля брамы замка, гвалтуюць дзяўчат. Хутка падыходзяць асноўныя сілы тэўтонцаў. Адна жанчына вырываецца і бяжыць, ключчы дапамогі. З'яўляюцца літоўскія татары, якія выратавуюць няшчасную.

Крыжакі хвалюцца — побач, напэўна, князь са сваёй дружнай. Так яно і ёсць. З'яўляюцца атрады ліцвінаў. Захопнікі раўняюць свае баявыя парадкі і рытуалы да бітвы. Неўзабаве літоўскія ваяры пачынаюць наступ. На іх галовы ляцяць хмары стрэл. Нарэшце ворагі сыходзяць. Грукат зброі раздаецца наўкола. Пад радасныя крыкі ліцвінаў на поле прыходзіць яшчэ адзін вялікі атрад.

Разумеючы, што сілы становяцца няроўнымі, крыжакі адступаюць у захоплены замак. Лучнікі (сярод якіх і я) прыкрываюць адыход рыцараў. Схаваўшыся за

Беларускі лагер у Грунвальдзе.

Сяргей ЧЫГРЫН. Фота аўтара.

Дзіцячае «Еўрабачанне-2010»

Хто скакаў на батутце?

У акцыі «Стань тварам дзіцячага «Еўрабачання» перамаглі 11 беларусаў

Чатыры месяцы застаецца да старту міжнароднага дзіцячага конкурсу песні «Еўрабачанне-2010», які сёлета пройдзе ў Мінску. Пакуль краіны-удзельніцы вызначаюцца з канкурсантамі, Белтэлерадыёкампанія працягвае актыўную піяр-кампанію. Днямі вырашылася інтрыга прома-акцыі «Стань тварам Еўрабачання».

— Такая прома-акцыя пра-водзілася ўпершыню ў гісторыі дзіцячага «Еўрабачання», — распавёў намеснік старшыні Белтэлерадыёкампаніі, выканаўчы прадзюсар дзіцячага конкурсу песні «Еўрабачанне-2010» Аляксандр МАРТЫНЕНКА. — Мы хацелі прыцягнуць да падрыхтоўкі да гэтага шоу простых беларусаў. Цікаваць за конкурс у Беларусі вельмі высокая і,

і Андрэя Бібікава. Сярод «нязорных» толькі два прызавыя: 16-гадовая школьніца з Мінска Юлія Бражынская і навучнец эканамічнага каледжа Ілья Ільмоўскі (19 гадоў).

Усе 11 пераможцаў прома-акцыі ўзялі ўдзел у незвычайнай фотасесіі: скачках на батутце. Як запэўнілі арганізатары, такая адмысловае форма якрэз адпавядае галоўнай ідэі шоу — адчуванню лёгкасці, свабоды і палёту.

Фотаздымкі «скакуюць» на батутце ў хуткім часе з'явіцца на бірбордах і плакатах па ўсёй Беларусі.

— Вынікі акцыі сапраўды перавайсілі ўсе чаканні, — кажа тэлевізійны прадзюсар дзіцячага конкурсу песні «Еўрабачанне-2010» Аляксандр КАПЕНКІН. — На наш электронны адрас прыйшло каля паўтары тысячы заявак. І вельмі прыемна, што гэта былі людзі зусім розных прафесій і ўзростаў. Напрыклад, самому маленькаму ўдзельніку ледзьве споўнілася два гады, а самаму даросламу — 75. Большасць ахвотных — жанчыны (70 працэнтаў заявак). Невядна заяўка не згубілася, кожную ўважліва вывучылі. Цудоўна, што гэты кастынг сапраўды стаў народным!

Ілья ЛАПАТО.

ЭКСТРЫМ У ПАВЕТРЫ

Новая пляцоўка для заняткаў экстрэмальнымі відамі спорту адкрылася ў Партызанскім раёне Мінска на вуліцы Сталетава. Сёння пляцоўка стала ўлюбёным месцам для скейтараў і ролераў з усяёй сталіцы. На пляцоўцы ўсталявана шэсць канструкцый, а пры распрацоўцы праекта былі ўлічаныя ўсе пажаданні і рэкамендацыі хлопцаў і дзяўчат, якія цікавяцца экстрэмальнымі відамі спорту.

Фота Марыны БЕГІНКОВАЙ.

ПРАВИЛЫ сумеснага пражывання

МНЕ заўсёды падавалася, што камуналкі, ці камунальныя кватэры, засталіся дзесьці там, яшчэ ў савецкіх часах. І цяпер наш народ нават уяўлення не мае пра тое, як можна жыць у такіх памешканнях. Ну, мабыць, калі не ўлічваць студэнтаў, якія атрымлівалі інтэрнат падчас навучання. Па сутнасці, камунальныя кватэры — той жа самы інтэрнат. Толькі колькасць жыхароў меншая. А вось абавязкі і спецыфіка стасункаў тая ж самая. Напрыклад, тое ж самае дзяжурства, агільная кухня, санвузел. Праўда, жывуць тут людзі дарослыя, самастойныя, якіх не асабліва прывабліваюць начныя пасяджэнні, гуначная музыка і безліч гасцей у любы час. Тут у кожнага сваё асабістае жыццё, якое перастае быць надта закрытым пры пакіданні свайго пакоя. Галоўная розніца паміж камунальнай кватэрай і інтэрнатам у тым, што ў першай агільная, бурлівае жыццё пачынаецца па-за межамі пакоя, дзесьці на кухні пасля доўгага працоўнага дня. А вось у інтэрнаце рэч іншая. Менавіта ў пакоі кіпіць усё жыццё, але ўсё пасля таго ж доўгага працоўнага дня.

Мне пашчасціла наведаць адну з камунальных кватэр нашай сталіцы. Безумоўна, невыпадкова. Знаёмы Аляксей запрасіў у госці. Ды, праўда, спачатку не паведаміў, што жыве ў камуналцы. А калі я прыехала на месца, то здзіўлілася, шчыра кажучы. Як быццам у інтэрнат зайшла. Шэсць пакояў аб'яднаныя паміж сабой агільнай кухняй і санвузлом. Ёсць яшчэ невялікі калідорчык, у якім жыхары размясцілі абутак, роваіры і розную дробязь.

Мой знаёмы — студэнт, і таму жыццё ў камуналцы яму падаецца раем. Прывітанне ў тым, што ў пакоі ён жыве адзін і ніхто яму не перашкаджае. Тым больш, што ад астаньня жыцця яго аддзяляюць дваіныя жалезныя дзверы і надзейны сучасны шклопакет. Таму пабыць у адзіноце ёсць і магчымасць, і месца. Ды і плаціць ён за такую раскошу ў прынцыпе няшмат, 110 долараў. Гэта калі ўлічваць, што кватэра знаходзіцца ў цэнтры горада, і да станцыі метро пехатою 5 хвілін.

Бясспрэчна, у камуналцы ёсць свае правілы. І кожны стараецца іх выконваць дзеля пазбягання канфліктаў, якія тут нікому не патрэбныя.

Правіла першае
У дзень з дзевяці да дзевяці вечара ходзіць дзедзі. Гэта жалезны закон.

Правіла трэцяе

Камунальныя плячэжы размяркоўваюцца паміж усімі жыхарамі ў залежнасці ад графіка, які вісіць на самым бачным месцы. Спецыфіка яго ў тым, што кожная сям'я адзначае колькасць жыхароў на поўны дзень. Скажам, калі сёння дома прысутнічаюць два жыхары з трох, то ў графіку ставіцца лічба два. І далей па аналогіі. Пасля разлічвання колькасць затрачанай электраэнергіі, вады і гэтага далей. Вынікі разлікаў вывешваюцца таксама на самым бачным месцы. Пажадана грошы на аплату здаваць без затрымкі. Але гэта і так зразумела.

Правіла чацвёртае

Пасядзелкі і колькасць гасцей павінны абмяжоўвацца або абмяркоўвацца з суседзямі. І, вядома ж, ніякага алкаголю ў вялікіх колькасцях. Нечым нагадвае студэнцкі інтэрнат, дзе таксама былі такія правілы. Яшчэ ў дадатак выключачца залішні шум, гуначная музыка і усё, што можна прыпісаць да разраду «звышдапушчальнае».

Правіла пятае

У ручніку на кватэры не рас-

хаджаем. Правіла для дзяўчат, паколькі пары жывуць сямейна і мужчыны, зразумела, там прысутнічаюць. Каб выключыць непрыемнасці, лепш адпавядаць правілам. Хлопцы ў гэтым выпадку працэі, чым дзяўчатам. Хоць і тут таксама могуць узнікнуць неадарэчаныя.

Правіла шостае

Дзверы адчыненыя не пакідаем, паколькі ёсць маленькія дзеці і ім можа захацецца пайсці пагуляць. Вось і трэба перадычына сачыць, каб не зайшлі куды не трэба.

Правіла сёмае, самае апошняе

Калі нешта незразумела, то заўсёды можна звярнуцца па дапамогу і параду да суседзя. Галоўнае — не бяцца. Паколькі тут усё хоць і здаецца на першы погляд чужым, але ў той жа час яны такія родныя і блізкія.

Па словах Аляксея, майго сябра, часам нават сумна становіцца ў адзіноце там, у сваім пакоі. Таму і выходзіш на кухню да суседзяў пагутарыць. Менавіта тут увечары сустракаюцца ўсе разам і абмяневаюцца ўражаннямі ад працоўнага дня. Тут абмяркоўваюцца важныя пытанні, звязаныя з гаспадаркай. Гэта так званае канферэнц-зала.

Нездарма пачаць у песні «...гэта камунальная, камунальная кватэра, гэта камунальная, камунальная краіна...».

Правілы камунальнага жыцця вывучала Наталля БЕЛЬЧАНКА.

ШКОЛЬНЫЯ МЕДАЛІСТЫ — НА ВАГУ «ЗОЛАТА»

2 тысячы 398 выпускнікоў агільнаадукацыйных школ узору 2010 года былі ўзнагароджаныя па выніках сваёй вучобы залатым і 107 чалавек — сярэбранымі медалямі. Гэта складае 2,8 працэнта ад агільнай колькасці тых, хто атрымаў атэстаты. Для параўнання: у 2009 годзе з медалямі скончылі школу 3,5 працэнта ад агільнай колькасці выпускнікоў, у 2008 годзе — 2,1 працэнта, а ў 2007 годзе — 1,6 працэнта.

У параўнанні з 1990-мі гадамі, калі колькасць медалістаў дасягла 11—12 працэнтаў ад агільнай колькасці вучняў, сёння школьныя медалі і сапраўды на вагу золата. Праўда, і крытэрыі да выпускнікоў, якія могуць прэтэндаваць на атрыманне вышэйшай школьнай ўзнагароды, дзейнічаюць больш жорсткія. Так, залаты медалём узнагароджваюцца толькі тая выпускнікі, якія маюць пасведчанне аб агільнай базавай адукацыі з адзнакай, прыкладна паводзіны і гадавыя і экзаменацыйныя адзнакі за 10-ы і 11-ы клас 9 і 10 балаў (акрамя фізічнай культуры). А для атрымання сярэбраага медалё дапускаюцца сярод гадавых адзнак за 10-ы і 11-ы класы адна-дзве адзнакі ніжэй за «дзвятыку».

Як вядома, асаблівы запас пры падліку агільнай сумы балаў. Колькі з медалістаў пастанавілі ў ВНУ, так бы мовіць, з першай спробы, на жаль, невядома, аднак гэта інфармацыя ўяўляла б цікавасць...

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПРЭС-ТУР У ЛЕНІНГРАДСКУЮ ВОБЛАСЦЬ

На мінулым тыдні па запрашэнні кіраўніцтва Ленінградскай вобласці адбыўся прэс-тур прадстаўнікоў СМІ Беларусі ў Ленінградскую вобласць. Гэты візіт быў арганізаваны Камітэтам па друку і сувязях з грамадскасцю Ленінградскай вобласці і Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь у рамках Праграмы гандлёва-эканамічнага, навукова-тэхнічнага і гуманітарнага супрацоўніцтва Ленінградскай вобласці і Рэспублікі Беларусь на 2009—2011 гады. Журналісты 7 цэнтральных выданняў Беларусі, у тым ліку «Звязды»,

на працягу 5 дзён знаёміліся з лепшымі прадпрыемствамі Ленінградскай вобласці, сустрэкліся з кіраўніцтвам гэтага рэгіёна, навукоўцамі, суайчынікамі, наведвалі будаўнічыя і турыстычныя аб'екты, мемарыяльныя комплексы. Фінальны падзеі прэс-тура стаў ўздзел беларускай дэлегацыі ў XIV абласным фестывалі СМІ, прысвечаным 65-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Сёння мы прапануем першы матэрыял з творчай справаздачы ўдзельніка прэс-тура.

Віцэ-губернатар Ленінградскай вобласці Аляксандр КУЗНЯЦОЎ:

«У НАС З БЕЛАРУССЮ НЕФАРМАЛЬНЫЯ АДНОСІНЫ»

Віцэ-губернатар Аляксандр КУЗНЯЦОЎ, які курьеру ў Ленінградскай вобласці знешнеэканамічныя і міжрэгіянальныя сувязі, узамедзявінічане з органами мясцовага самакіравання, а таксама сферу фізічнай культуры, спорту і турызму, дзеля сустрэчы з прадстаўнікамі беларускіх СМІ вымушаны быў пераправіць свой адпачынак і ў спякотны дзень прыехаць з дачы ў душы, называлі да гараціны Санкт-Пецярбург. «Па-першае, — патлумачыў ён сваю гатоўнасць ахвараваць асабістым часам і камфортам дзеля размовы з беларускімі гасцямі, — я сам у свой час вельмі хацеў стаць журналістам, але так сталася, што атрымаў тэхнічную спецыяльнасць. Па-другое, частка майго жыцця прайшла ў Беларусі: бацька служыў у Барысаве. Ну і, па-трэцяе, у мяне вельмі добрыя чалавечыя стасункі з кіраўніцтвам многіх рэгіёнаў вашай краіны».

сёння існуе магутны фундамент, які закліпае не мы з вамі, а нашы продкі. Па-другое, мне цяжка ўявіць непараўменне паміж рускім і беларусам.

(Гэтыя словы віцэ-губернатара пацвярджае і той факт, што ў першы дзень візіту беларускіх журналістаў у Ленінградскую вобласць група Санкт-петырбургцаў выступіла з акцыяй пратэсту ля дзвярэй офіса тэлекампаніі НТБ, які паказваў у сваім эфіры фільм, у якім паспрабаваў закрэпіць асобу кіраўніка беларускай дзяржавы. — «Зв.»).

Давайце ўсталяем прамыя адносінны паміж нашымі тураператарамі — Якая беларуская прадукцыя найбольш вядомая жыхару Ленінградскай вобласці? — У нас дастаткова моцна прадстаўлена беларуская мэбля. Я сам быў на вядомым беларускім прадпрыемстве, дзе робяць кабінаў з масіву. Кіраўніцтва гэтага кампанія праналавала заключыць дамову з Кірышчынскім раёнам аб паставіцы туды сваёй прадукцыі. А ў гэтым раёне знаходзіцца найбуйнейшае прадпрыемства па перапрацоўцы нафты, таму насельніцтва там мае высокую пакупніцкую здольнасць.

губернатара (Валерый Сердзюкоў нарадзіўся ў вёсцы Харашэўка Гомельскай вобласці. — «Зв.»), па-другое, у аснове ляжачы сувязі, якія склаліся паміж рэгіёнамі. На 65-ю гадавіну вызвалення Беларусі ў жонным з абласных цэнтраў вашай краіны прысутнічала дэлегацыя Ленінградскай вобласці на чале з віцэ-губернатарам. Я лічу, што так і павінна быць, бо мы прыехалі да сяброў, прыехалі на святкаванне даты, якая звязвае нас усё.

Па-другое, у нас сёння дастаткова добрыя эканамічныя стасункі. Па лініі сельскай гаспадаркі, якую курьеру ў Ленінградскай вобласці Сяргей Яхнюк (на момант інтэрв'ю ён якраз знаходзіўся ў Беларусі. — «Зв.»), супрацоўніцтва з'яўляецца адным з самых паспяхоўных. Мы выпрабоўваем на сваіх базіс беларускую сельгастэхніку. У нас рэгулярна праводзяцца выставы з удзелам беларускіх машынабудавальнікаў. Сёння заключаны дагаворы на паставіку і абслугованне тэхнікі з «Лідсельмашам», «Лідрамашам», «Баўрыўскаграмашам», «Гомсельмашам».

У Ленінградскай вобласці прадваджаць вырабаванні гатункаў збожжавых культур беларускай селекцыі. У сваю чаргу Ленінградская вобласць гатовае падзяліцца сваёй практыкай вырошчвання каштоўных відаў рыбы ў сістэме замкнёнага водазабеспячэння. На пачатку года беларуская дэлегацыя на чале з дырэктарам дэпартаменту меліярацыі Анатоля Бульнем знаёміліся з гэтым кірункам у нашым аграрнапрамысловым комплексе.

Мы таксама прапанавалі беларускаму боку паставіць племянных бычкоў высокай селекцыі для ўдасканалення малочных парод буйной рагатай жывёлы... Супрацоўнічаем і ў сферы малага і сярэдняга бізнесу. У Выбаргу працуе беларуская фабрыка на 25 працоўных месцаў па шыцці трыкатажных вырабаў «Світанак», пры фабрыцы адчынена рознічная крама, плануецца пашырэнне вытворчасці...

Перспектывы добрыя. Думаю, настаў час ствараць сумесныя прадпрыемствы, якія маглі б працаваць як на тэрыторыі Беларусі, так і на тэрыторыі Ленінградскай вобласці. Няма ніякіх праблем, калі нейкае беларускае прадпрыемства зааха адчыніць на нашай тэрыторыі сваю краму. Летас, падчас апошняга кірмашу беларускіх тавараў у Ленінградскай вобласці, вырабы вашых вытворцаў былі раскупленыя імгненна.

Жаночая бялізна беларускай вытворчасці «Мілавіца» прадстаўлена ў Санкт-Пецярбургу сеткай спецыялізаваных крамаў і аддзелаў у супермаркетах.

меркаванні сёння ідуць. Скажам, з Украінай прынятае расішэне аб будаўніцтве ваенна-марскіх суднаў і аб стварэнні сумеснага самалёта, і гэта — правільна. Інтэграваныя сувязі паміж нашымі краінамі існавалі даўно і яны настолькі моцныя, што паламаць іх складана, таму паспех у стварэнні канкурэнтаздольнага прадукту на еўрапейскім рынку забяспечаны.

Таму, кажучы пра расійска-беларускія адносінны, я не бачу тут ніякіх праблем. Маё меркаванне: рэгіянальная палітыка ляжыць у аснове вялікай. Гэта як фундамент дома: які фундамент, такі і дом. Якраз рэгіянальныя стасункі з Беларуссю ў нас развіваюцца плённа.

— Як можна патлумачыць тое, што сёння вялікая палітыка паміж Расіяй і Беларуссю не зусім поўна адлюстроўвае рэгіянальнае? — Некаторыя рэчы я не магу патлумачыць нават сам сабе. Мне здаецца, што часам там, наверху, нехта для некага наладжвае спектакль. Я не выключаю, што ва ўзаемаадносінны паміж дзвюма краінамі можа ўмешвацца трэці бок. Таму не заўсёды ўсё, што адбываецца ў вялікай палітыцы, трэба ўспрымаць за чыстую манету. Ёсць рэчы, якія нешта дэманструюць, могуць быць і міжасобасныя, суб'ектыўныя адносінны. Я заўсёды кажу сваім супрацоўнікам: «На якую б тэму вы ні выказваліся, ніколі не дапускайце выкладу асабістага характару. Чалавек — складанае стварэнне, ён можа дараваць усё, акрамя асабістай абразы». Напэўна, бываюць нейкія асабістыя рэчы, які адбываюцца і на адносінны паміж краінамі. Я не ведаю. Гэта тэма мае здагадкі. Але вялікія палітыкі праз гэта перакохваюць і тады усё працягвае развівацца цалкам нармальна.

Сёння я зусім упэўнены, што адносінны паміж Расіяй і Беларуссю будуч будавацца на нармальных, чалавечых прынцыпах узаемнай павагі. Па-першае, для гэтага

арганджа паматным сувенірам «Сярэбраны фенікс», які ўяўляе сабой ажурную жанчыну-пташку з чарнага срэбра. Прыз і дыплом беларускаму мадэльеру ўручыў прэзідэнт фестывалю, народны мастак Расіі і мадэльер Вячаслаў Зайцаў.

У Расійскай фестываль моды «Плэс на Волзе. Ільняная палітра» прайшоў у ліпені ў горадзе Плэс (Іванзўская вобласць, Расія) у рамках святкавання 600-годдзя горада. У ім узялі ўдзел каля 40 дызайнераў з Расіі і Беларусі. Фестываль праходзіць з 2006 года.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

У ПЕРШЫМ ГОРАДЗЕ-СПАДАРОЖНІКУ СТАЛІЦЫ БУДЗЕ ПАБУДАВАНА ЖЫЛЛЯ НА 24 ТЫСЯЧЫ ЧАЛАВЕК

На першым этапе рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы па будаўніцтве буйных жылых раёнаў для жыхароў Мінска ў гарадах-спадарожніках прадугледжана пабудова ў Смалевічах і побач два жылныя комплексы ў 2010—2015 гадах. Пра гэта паведаміў учора начальнік упраўлення горадабудаўніцтва камітэта архітэктуры і горадабудаўніцтва Мінгарвыканкама Сяргей Казлоўскі.

У Мінску будзе жыць не больш за 2 млі чалавек. Новым генпланам развіцця горада Мінска прадугледжана, што ў 2030 года колькасць жыхароў сталіцы можа павялічыцца не больш чым да 2 млі чалавек.

Аднак Мінск павялічваецца значна больш хуткімі тэмпамі, чым прадугледжваецца распрацоўшчыкам генплана. Толькі за 10 апошніх гадоў насельніцтва сталіцы павялічылася на 146 тысяч чалавек. У гэты ж час гарадское насельніцтва ўсёй краіны павялічылася толькі на 73 тысячы чалавек. Насельніцтва сталіцы павялічваецца прыкладна на 15 тысяч чалавек за год, што ў два разы больш за прагнозіраваныя паказчыкі. Сёння ў Мінску жые 26 працэнтаў усяго гарадскага насельніцтва Рэспублікі. А за апошнія гады ў Мінскай вобласці горадскога насельніцтва паменшылася на 2,8 працэнта. Праз стварэнне гарадоў-спадарожнікаў распрацоўшчыкі дзяржаўнай праграмы спрабуюць памяншыць аб'ём механічнай міграцыі насельніцтва ў Мінск, каб не атрымаўся, што ў адным населеным пункце жыў бы каля трэці насельніцтва дзяржавы.

Кошт жылля ў гарадах-спадарожніках будзе адпавядаць сталічнаму ўзроўню. На першым этапе ў бліжэйшыя 5 гадоў у Смалевічах запланавана ажыццявіць два эксперыментальныя праекты. Непасрэдна ў Смалевічах будзе пабудаваны

жылы квартал шматпавярховага і многоквартирнага будаўніцтва, які разлічаны на 10 тысяч чалавек. Прадугледжана, што умовы жыцця ў гэтым квартале павінны быць не горшыя, чым у сталіцы, а па асобных параметрах, звязаных з экалогіяй і прыродай, камфортнасць жыллёвых умоў будзе нават лепшай, чым у Мінску. Сяргей Казлоўскі адзначае, што кошт каркаснага жылля ў першым гарадзе-спадарожніку будзе адпавядаць сабекошту жылля ў Мінску з улікам усіх затрат па стварэнні новай інфраструктуры. Кошт будаўніцтва панельных дамоў будзе нават таннейшым чым у сталіцы, аднак канчатковая цана квадратнага метра стандартных кватэр будзе залежаць ад канкрэтнай сітуацыі ў гэтым гарадзе.

Згодна з другім эксперыментальным праектам, у Смалевіцкім раёне плануецца стварыць малапавярхова катэджны жылы комплекс, разлічаны на 14 тысяч чалавек. На гэтых землях выкарыстаны праграмы падрыхтоўцы усю неабходную інфраструктуру. Зямельныя ўчасткі тут будуць перадавацца толькі жыхарам сталіцы з патрэбай у палішэнні жыллёвых умоў. У гэтым выпадку гаспадары ўчасткаў самастойна, за уласныя ці крэдытныя сродкі пабудуюць сабе прыватнае жыллё. Нават і для такіх індывідуальных будынкаў будзе прадугледжаны нейкі механізм дзяржаўнай падтрымкі. Сяргей Анатолевіч не выключае, што менавіта катэджны напрамак стане галоўным пры далейшым развіцці ідэі будаўніцтва гарадоў-спадарожнікаў. Што датычыцца крыніц фінансавання шматпавярховых дамоў, то акрамя сродкаў грамадзян, арганізацыйна-будоўшчыкаў, ільготных крэдытаў для чаргавой і на агульных падставах, запланавана фінансаванне па лініі рэспубліканскага, Мінскага гарадскага і мясцовага бюджэтаў, калі апошнія будуць удзельнічаць у будаўніцтве інжынерных сетак і структуры сацыяльнай.

Усяго аб'ём запланаваных бюджэтных затрат на будаўніцтва інжы-

нера-транспартнай і сацыяльнай інфраструктуры ў гарадзе-спадарожніку Смалевічах складае каля 5,28 трлн рублёў.

Праз 10 гадоў вакол Мінска будзе 9 гарадоў-спадарожнікаў. Другі этап дзяржаўнай праграмы разлічаны на 2016—2020 гады. У гэты час, пасля эксперыментальных праектаў у Смалевічах, панецца другая чарга жыллёвай шматкватэрнай забудовы. Патэнцыйнымі гарадамі-спадарожнікамі, дзе могуць будавацца буйныя жылныя комплексы, спецыялісты абралі Заслаўе, Лагойск, Фаніпаль, Дзяржынск, Рудзэнск, Стоўбцы, Узду і Жодзіна. Пералік гарадоў будзе яшчэ канчаткова ўдакладняцца ў бліжэйшыя 3—5 гадоў.

У бліжэйшыя 5 гадоў 12 прадпрыемстваў згубяць мінскую прапіску. Згодна з вышэй агучанай дзяржаўнай праграмай, урадам краіны вызначана 12 вытворчых аб'ектаў, якія ў тэрмін з 2010 па 2015 год будуць перанесены на іншыя тэрыторыі за межы сталіцы.

Сяргей Казлоўскі адзначае, што працэс вынісання прадпрыемстваў вельмі аб'ёмны і ў фінансавым, і арганізацыйным плане. Па большасці аб'ектаў падрыхтоўка новага жыллёвага, на якіх ажыццяўляецца перанесенне і нават пазатны перанос імя Кірава, завод Кастрычніцкай рэвалюцыі, невялікае будаўнічае прадпрыемства ў Парцызанскім раёне, аэрапорт «Мінск-1», Мінскі авіярамонтны завод, філіял Мінаблгаза па вуліцы Гурскага, дрожджавы камбінат, завод «Мінск Крышталь», фабрыку «Беларускія шпалеры», акцыянернае таварыства «Сукно» і 1-ю Мінскую тлушчак-фабрыку.

Прадпрыемствы пераедаць у розныя новыя месцы. Так, завод «Крышталь» застанецца ў Мінскім раёне, а дрожджавы камбінат пераедзе ў Слуцк.

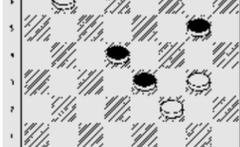
Сяргей КУРКАЧ.

ШАШКІ

Пад рэдакцыйнай майстра спорту Мікалая ГРУШОЎСКАГА

Працягваем нашы конкурсы расійскай кампазіцыі на 64 і 100-клетачных дошчках.

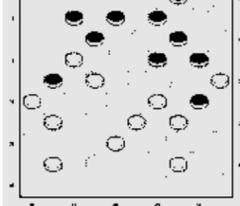
«ПАГОДА У ДОМЕ»-7/13

Белыя: а7, б6, f2, g3 (4). Чорныя: d4, d8, e3, e7, g5, g7 (6). Выйгрыш.

Магчымасць пачатковай расстаноўкі даказваецца.

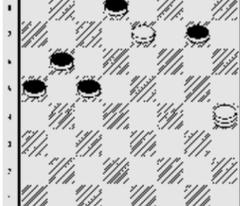
АУТАРСКІ-11/3

Белыя: 17, 22, 25, 26, 29, 31, 33, 34, 38, 41, 44 (11). Чорныя: 4, 7, 8, 9, 12, 14, 19, 20, 21, 30 (10).

Міжнародны громайстар, чэмпіён свету Уладзімір Матус (Масква) прапанава знайсці пераможную камбінацыю за белых.

АУТАРСКІ-12/6

Белыя: e7, дамка h4 (2). Чорныя: a5, б6, с5, d8, g7 (5). Эцюд належыць майстру кампазіцыі, чэмпіёну Беларусі Пятру Шклюдэву (Наваполацк): f8 (b4A) f6 (d2) e7, f6 (d4) e7, d2x. B(2) e7, c1x. A(d4) h6 (b4) g7 (bc3) f2 (c5DE) g1 (c7) f6 (d6F) g5 (e5GN) c1 (b4,2) d6, a3x. Варыянты D(c7), E(a5), F(b4) G(b2) і H(b4) застануцца за вамі.

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Напіраўце іх на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі».

ТУРНІР НА ФЕСТИВАЛІ. Ён адбыўся па рускіх шашках у час фестывалю «Славянскі базар» і быў ужо 5-м міжнародным. Пераможцаў і ў міжнародны майстар Яўген Кандрчанка (Гомель), нацыянальны майстры Алег Холін (г. Жукаўка Бранскай вобласці) і Яўка Палькоўскі (Віцебск). У білітэрныя вызначыліся Я. Кандрчанка, кандыдат у майстры спорту Аляксандр Барташ (Маладзечна) і Андрэй Гайдуюк (г. Ціхвін, Расія).

Удзельнічалі ў спарцінцтвах 32 шашкысты, сярод якіх — 2 громайстры і 11 майстроў. Двойчы чэмпіён краіны Я. Кандрчанка перадаў па электроннай пошце вельмі тэхнічную канцоўку гульні:

Белыя (Я. Кандрчанка): a3, a5, c3, e1, f2, g1 (6). Чорныя (А. Холін): a7, d6, e5, f4, h4, h8 (6). У партыі было: 1...hg7! (1...fg3? 2.gh2!! (дзя М. Корана) hg7 3. h:f4 e:g3 4. ed2 5. de3 6. a:e7 hg3 7. e:f4 8. e:f7 g9. f:c5 e:f4 10. ab6 f5 11. bc7 fg3 12. c:b8 gh2 13. b:g3 14. cf2x 2. cb4! ab6 3. a:c7 4. bc5 fg3 5. gh2 fe3? (...hg3! 6. f:h4 fe3=) 6. f:d4 7. cd6 fg5 8. de7 g14 9. e:f8 fe7 10. ab4! 11. f:c5 ab4! 12. c:a3! e:f2 13. e:g3 f4. hg3 15. ad6 ba7 16. dc7x.

Прыміце да ведама

АСНОВЫ «ЭЛЕКТРАМАГНІТНАЙ ГРАМАТНАСЦІ»

Мабільны тэлефон стаў звычайным арыбутама сучаснага чалавека. Без яго мы ўжо не ўявілім свайго жыцця. Але медыкі папярэджаюць: з'яўляюцца складаны тэхнічнай прыладай, стовяць выпраменьваць электрамагнітныя хвалі. Як жа мінімізаваць іх шкоднае уздзеянне?

Фота Петра Філіміна.

Пра тое, што мабільныя тэлефоны патрабуюць «электрамагнітнай граматы», медыкі гавораць усё часцей. Уплыў прыстасаванай мабільнай сувязі на чалавека вывучаецца навукоўцамі розных краін свету. Шматлікія даследаванні ў гэтай галіне дазволілі вызначыць, якія сістэмы нашага арганізма найбольш адчувальныя да электрамагнітнага выпраменьвання (ЭМВ).

У першую чаргу пакутуюць нервовае, эндарынная і палавая сістэмы. Небяспека заключаецца ў тым, што біялагічны эффект электрамагнітнага поля мае ўласцівасць назапашвання. І ў выніку ўзнікаюць аддаленыя наступствы, у тым ліку развіццё дэгенератыўных працэсаў цэнтральнай нервовай сістэмы. Гэта і рак крыві, і пухліны мозга, і гарманальны захворванні. Асабліва электрамагнітныя палі шкодныя для дзяцей і цяжарных жанчын. Вялікую адчувальнасць да ЭМВ працягваюць нервовае сістэма жанчыны на позніх стадыях цяжарнасці. Таму будучым мамам неабходна максімальна скарачаць час карыстання мабільным тэлефонам.

Тым, хто ўсур'ёз вырашыў кантактаваць з мінімальнай рызыкай для здароўя, варта больш уважліва выбіраць стандарт мабільнай сувязі. Акрамя таго, спецыялісты даюць наступныя рэкамендацыі: чым карцейшая гутарка, тым менш шкоды для здароўя. Лепш пагаварыць пяць разоў па адной хвіліне, чым адзін раз пяць хвілін. Інтэрвал паміж гутаркамі павінен быць не менш за 15 хвілін. Акрамя таго, узроўні электрамагнітнага выпраменьвання рэзка падаюць з адлегласці. Пры аддаленні мабільнага тэлефона ад галавы карыстальніка электрамагнітнае уздзеянне значна памяншаецца. Карыстаючыся гарнітурай «вольныя рукі» (hands free). Заўсёды цяжкае злучэння, перш чым падніосць тэлефон да галавы. Бо прыём выкліку абанента — гэта момант

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ ОАО «БЕЛОМО-СТРОЙ»

9 августа 2010 года состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «БелоМо-Строй» (далее – Общество), расположенное по адресу: г. Минск, ул. Некрасова, д. 114, пом. 712

Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Некрасова, д. 114, пом. 712

- Повестка дня собрания: 1. О назначении единоличного исполнительного органа Общества. 2. О прекращении полномочий членов Наблюдательного совета Общества. 3. О внесении изменений и дополнений в Устав Общества.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Некрасова, д. 114, пом. 712 5-6 августа 2010 года (время работы с 9.00 до 18.00) либо 9 августа 2010 года по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания с 13.45 до 14.00 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания – 9 августа 2010 года, 14.00. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 6 августа 2010 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность

Утеранный филиалом Белгосстраха по г. Минску бланк страхового полиса по добровольному страхованию имущества граждан формы 2РН серии БИ № 5720409 считать недействительным. УИП 101883943

ДЗІЦЯ ПАТАНУЛА Ў НАДЗІМАНЫМ БАСЕЙНЕ

25 ліпеня ў Крычаве патанула дзяўчынка, якой яшчэ не споўнілася і двух гадоў.

У двары бацькоўскага дома для малой зрабілі надзіманы басейн, але ў той дзень дзіця засталася без нагляду дарослых.

Увогуле 23—25 ліпеня ў Магілёўскай вобласці ўстаноўлены новыя антырэкорды: пры розных абставінах за тры дні напрыканцы тыдня патанула 19 чалавек.

ЛАСЯНЫ ЗАГІНУЛА Ў ГОРАДЗЕ

27 ліпеня а 6-й раніцы ў Магілёве служачыя абласнога ліцэя № 1 на вуліцы Вароўскага паведамілі ў МНС аб страшнай знаходцы: на жалезнай агароджы ўстаноў паісла цахла лясянца.

На вуліцы спынілі рух і з дапамогай спецыяльнай тэхнікі мёртвую жывёліну знялі з агароджы. Верагодна, што лясны звер загінуў у горад і загінуў, калі спрабаваў пераскочыць праз агароджы і наляцеў на вострыя пікі наверх.

Алена КАЗЛОВА.

ОАО «БЕЛФА» г. Жлобин

ИНФОРМИРУЕТ АКЦИОНЕРОВ О ТОМ, ЧТО ВЫПЛАТА ДИВИДЕНДОВ ЗА 2009 ГОД БУДЕТ ПРОИЗВОДИТЬСЯ с 1 по 30 сентября 2010 года.

Дивиденды на 1 акцию составляют 37,81 руб.

Выплата будет производиться зачислением на счета в ОАО «БПС-Банк» г. Жлобин.

Акционером, приобретавшим акции Общества в обмен на ИПЧ «Имущество», зачисление дивидендов производится на лицевые счета в филиалом ОАО «АСБ Беларусбанк» по месту заключения договора на приобретение акций и почтовыми переводами по месту жительства.

Список акционеров на получение дивидендов составляется по данным реестра владельцев ценных бумаг на 1 марта 2010 года.

Дирекция ОАО «БЕЛФА».

АРШАНСКАЯ МАСТАЧКА ЗАВАЯВАЛА АДЗІН З ГАЛОЎНЫХ ПРЫЗОЎ РАСІЙСКАГА ФЕСТИВАЛЮ МОДЫ

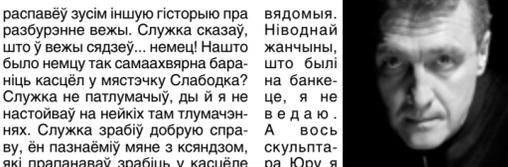
Калекцыя адзення «Льняны калейдаскоп» мастака-мадэльера Аршанскага льнокамбіната Тамары Валадзько ўдастоена аднаго з галоўных прызюў У Расійскага фестывалю моды «Плэс на Волзе. Ільняная палітра». Праз гэта БЕЛТА паведаміла прэс-сакратар канцэрна «Беллеграмм» Таццяна Пышка.

Беларуская ўдзельніца заваявала галоўны прыз у намінацыі «Прамысловыя калекцыі». Мастак-мадэльер заваявала журы прыгожымі і арыганальнымі жанчынымі сукенкамі, штанамі, жакетами, касцюмамі, сарафанами і кашулямі з лёну. Тамара Валадзько ўзна-

АБЛОКИ

Есць такія месцы, дзе я ніколі не быў, бо чуў пра іх кепскае... У Казахстане праз стэп цячэ рэчка Табол. Вада ў той рэчцы брудная, салёная і зусім не прыдатная для пітва. На берагах Табола няма ні кустоў, ні дрэў. Тата казаў, што месца страшнае, і лепей мне туды ніколі не трапляць... У Каралі бываюць такія маразы, што гарзлака, якую на вуліцы пакінуць, замерзне ў бутэльцы. Гарзлака замарае так, што апошняя пяцьдзесят грамаў застаюцца вадыкі ў форме яечка. Пра карэльскія і фінскія халады з ветрам мне распавядаў дзядзька Антак. Ён наказваў не ездзіць на поўнач Каралі... На Палесці пасля міліярдаў пачаліся тарфяныя бурі. Мой сваяк — Віктар Мілюко — ездзіў туды капаць бульбу. У той год бульба ўрадзіла вялікая, яе было мала, але ўся была ўдаўляўтравя большае за нашу звычайную. Студэнты, якія выбіралі з чорнай тарфяністай лёгкай зямлі бульбу, праз гадзіну працы былі чарнейшыя за афрыканскіх мурынаў. Калі ж пачынаўся вечер, працаваць было зусім немагчыма, бо над палымі лёталі шчыльныя хмары тарфянага пылу. Віктар называў Палесце пагібельным месцам... Пра Белаве мора мне распавядаў Іван з Архангельска. Ён ездзіў на тое мора. Нават зняў чаравікі і ўваду зайшоў. Вада такая, што стаць у ёй можна было толькі на адной назе, пакуль другая грэлася на сонцы. Нават у самыя цёплыя летні дзень ты не акунешся ў Белаве мора... Ці варта спрачацца і пераправацца? Не... Калі згадваеш самую кепскую мясціну, пра якую я ведаў, але ўсё адно трапіў у яе, дык гэта мястэчка Слабодка... Мала хто чуў, што адбывалася ў Слабодцы ў далёкім 1939 годзе, калі мой сваяк Бронік Кісель у шэрагах Чырвонага войска ішоў вызваляць Заходнюю Беларусь ад польскага прыгнёту. Дарога, па якой рухаўся Бронік з Браслава ў Слабодку, ляжала паміж азёраў. У Слабодцы, на груду, у касцёльнай вежы сядзеў кулямётчык. Ён і запальніў калону вызваліцеляў. Пад кулямётным агнём загінула шмат чырвонаармейцаў. Бронік тады ўпершыню трапіў пад абстрэл, ён вельмі спахоўся, і пра свой сплах расказаў мне. Бронік распавядаў пра жалівае мястэчка Слабодку, дзе ён убачыў на дароце шмат сваіх мёртвых таварышаў, застрэленых з буйнакалібернага кулямёта. Давялося прыпыніць наступ, давалося шукаць гармату, і з гарматаў страляць у касцёл. Вежа разам з кулямётчыкам ператварылася ў друз. Такім чынам дзед Броніслаў агтаваў мяне ў пацэфціцы. Ён казаў, што не трэба хадзіць ні ў якае войска: ні ў рускае, ні ў польскае, пагатоў у нямецкае ці амерыканскае... Я пагадаваўся з Броніславам, які, то б мне што ні казаў, вызваліў Заходнюю Беларусь. Калі ж я трапіў у Слабодку разам з іншымі мастакамі, што мусілі праціць жывапісную практыку, я перш-наперш пайшоў паглядзець на касцёл. Вежу аднавілі, а касцёлчыні служка, калі убачыў намалёваны мною касцёл,

распавёў зусім іншую гісторыю пра разбуранне вежы. Служка казаў, што ў вежы сядзеў... немец! Нашто было немцу так самаахварна барацьбіцца з касцёл у мястэчку Слабодка? Служка не патлумачыў, ды і я не настойваў на нейкіх там тумачэннях. Служка зрабіў добрую справу, ён пазнаёміў мяне з ксяндзом, які прапанаваў зрабіць у касцёле некалькі роспісаў. Я ледзь было не пагадзіўся, але згадаў аповед Броніка, падаму пра прыкладзецца месца і адмовіўся... А ёсць яшчэ куткі, дзе я бываў шматкроць, але цяпер мне пра іх распавялі кепскае, і я больш туды не езджу... У Сочы я быў шмат разоў. Некалі я нават палічыў час, прахаты міноў у Сочы: атрымаўся год. Цэлы год прагуляў і праадпачываў на беразе Чорнага мора ў вільготным Сочы. Я туды ездзіў да цёткі Рані. Яна мне і сказала, што ў Сочы зрабілася сучасна кепска, тамаку ўсё разнеслі-разламалі, стары Сочы пабурылі, а новы горад не пабудавалі, так што ехаць няма куды. Шчыра кажучы, больш за ўсё ў Сочы мяне цікавіць дэндэрацыя з паўлінамі. Сваёй цётцы я, вядома ж, не прызнаўся пра цікаўнасць да дэндэрацыі і парку з ружамі — «Рыўера». Я проста на верыў ёй і больш не езджу ў Сочы... Есць месцы, дзе ўсё так змянілася, што немагчыма нічога пазнаць... Калі я трапляў у месцы, што змяніліся да непазнавальнасці, што змяніліся незваротна, я ўздзімаю голаў і гляджу на аблокі.

ФІЛЬМ

Табе прыносяць аматарскі фільм пра сяброў, якіх даўно няма сярод нас. Ты некалькі дзён адкладаеш прагляд, бо не так і проста сесці ды паглядзець на мёртвых сяброў, яны тамака будуць рухацца, гаварыць, смяяцца, а ты будзеш тут са сваімі ведамі пра іх смерць і лёс. Але табе прынеслі фільм і яго трэба паглядзець хоць бы дзеля тых, хто той фільм зрабіў. Бо сустрэнеш чалавека, а ты яго абавязкова сустрэнеш, бо майстэрні вашы па суседстве. Ты сустрэнеш яго і пачуеш: «Як фільм?» Што казаць? Ігцаць? Усё добра і выдатна! Не па-людску. Ён жа да цябе з душою, ты мусіш быць ветлівым. Садаеш, уключаеш, глядзіш... Старыя мастакі адчыняюць гуртавую выставу сваіх вучняў. Пустыя словы пра пустыя рэчы. Урачыстасць без урачыстых настрой. Як так атрымалася? Зрэшты, я ўзяўся глядзець фільм дзеля аднаго адзінага паэта, які за банкетным сталом прачытае свае вершы. Пасля адкрыцця выставы мастакі, як настаянікі, так і вучні, паехалі ў майстэрню, дзе быў зладжаны стол. Атрымалася вялікая п'янка ў майстэрню. Там мой мілы таварыш, мой Сыс чытаў свой вядомы верш з радком, пазычаным у Філіпчыча «Мне на сэрцы золатам вышывалі краты». Чытаў як п'яны, з калатаню ў голасе, са слёзамі, з прачытанымі вершам Сысу падзякавалі і пацінулі руку Карпейчык і Пятраў. Фільм доўгі, ажно больш за сорок хвілін. Мастакоў у ім шмат. Есць вядомыя мне, а ёсць і зусім не-

вядомыя. Ніводнай жанчыны, што былі на банкеце, я не ведаю. А вось скульптара Юра я пазнаў. Скульптар Юра быў у светлым строі. У ягонай камізэльцы было гузікаў, як на акардыёне. Юра распавёў і сам зрабіў падобны да акардыёна... Пазней я даведаўся, што гэта Юра і здымаў фільм, разам з Бойкам Жбанавым. Тое, што фільм зняты надбайна, нават добра. Нават выдатна, што ў фільме няма машака падманых подласцаў, якімі перанасычаныя ці не ўсе прафесійныя фільмы. Калі я пабачыў скульптара Юра, які прыхаў за Бразілія, я спыніў дыск... Мне згадаўся інтэрнат нашага тэатральна-мастацкага інстытута. Згадаўся пакой, у якім жыла мая першая жонка Тамара і яе сяброўка Люба Дук. Я ляжаў на ложку Тамары. Так, я мог прыйсці ў інтэрнат, мог зайсці ў дзвяночы пакой і легчы на ложку. Я ляжаў на ложку, бо Тамара і Люба пайшлі ў душ. У душы быў жаночы дзень. Праз паўгадзіны ў пакой з'явіліся дзвяночы з ручнічкі і пачалі расчэсваць валасы. Яны расчэсвалі свае выдатныя валасы. Томка расчэсвала цёмныя, а Любка — светлыя. Яны расчэсвалі валасы і смяяліся. А смяяліся яны са скульптара Юры Пятрова, які прыйшоў у душ, распрануўся і заняў пад ваду. Ён забываўся пра тое, што ў душы жаночы дзень. Ён выйшоў з кабіны, пачаў намывальца, тут дзёўкі сказалі яму пра «жаночы дзень». Тут Юра і убачыў, што ён намылены, голы і стаіць сярод дзэвак. Ад нечаканасці Юра зрабіў крок да сваёй кабіны і прысеў. Падлога была залпяхана мыльным шумам, і намылены Юра паехаў па склізкай каплі не ў сваю кабіну, а ў кабінку да Тамары. Юра ўпаў пад ногі да Тамары і сказаў, што гэта ўсё нічога не значыць. Дзвяночатам спадабалася менавіта Юрава «гэта ўсё нічога не значыць». Ён падавалася смешным п'янае мужчынкае «гэта ўсё нічога не значыць». Юра быў п'янаваты, таму захацеў прыняць душ, таму і пераблытаў дзень. Тады мне не падалося смешным гэтае п'янае і мужчынкае «гэта ўсё нічога не значыць». І я не смяяўся, але мне было прыемна глядзець на руховацельных дзвяноч, што старанна расчэсвалі свае шыкоўныя валасы... У нашым жыцці, калі паглядзець на яго халодным вокам, мала што нешта там значыць. Большасць з'яў і рэчаў, сапраўды, нічога не значыць і нічога не каштуюць. І гэты так надбайна зроблены фільм з п'янымі слёзамі паэта Сыса мала што значыць. Ну хіба што згадаць пра каханую жанчыну, якая светлым грабчынкаем расчэсвае і расчэсвае толькі што вымытыя валасы, нешта нейкае ўсё ж значыць.

СКАНВОРД + СУДОКУ

Сканворд і судоку з тлумачэннямі і вядомымі словамі.

СУДОКУ. У квадраце 9x9 клетак размесціце лічбы ад 1 да 9 уключна так чынам, каб у кожнай радку, кожным слупку, у блоках 3x3 клеткі, абмежаваных тлустай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтараў.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд + судоку (23 ліпеня). Па гарызанталі: Агата, Прагрос, Глей, Шура, Гак, Капа, Азія, Коля, Скарбында, Рак, Рост, Амаці, Свят, Аул, Міндаліна, Ітан, Атам, Арба, Ара, Муар, Чамадан, Па вертыкалі: Серафімовіч, Галка, Праталіна, Тайга, Брама, Юшка, Націа, Заікні, Рывдан, Рэгбі, Дуб, Акар, Осла, Світа, Танар, Сакваж, Тама, Судоку: адказы гл. у табліцы.

Табліца адказаў для сканворда і судоку.

Абсяг. Лятун, Жук, Гарда, Уран, Кабарга, Лір, Раяль, Сход, Аклад, Азу, Арахна, Пірс, Лаз, Цар, Ротар, Кізіл, Мыс, Кітай, Гамана, Напор, Карз, Магна, Настурка. Па вертыкалі: Выцінкіна, Аляксандра, Лубок, Ласцік, Тормаз, Алі, Рыга, Дуур, Ангар, Абакан, Голуб, Пан, Серыя, Горан, Мярня, Рэха, Гжаль, Рог, Арго, Курс, Хахлама, Гало, Нарын, Джаз, Саломка.

ШАХМАТЫ

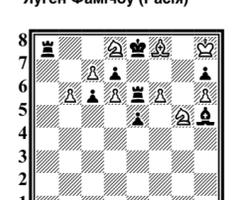
Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СьЧУОВА

ТВОРЫ КОНКУРСУ СКЛАДАННЯ

Ленід Макаронеч (Ізраіль)

Белыя: Крf5, Фf5, Лd6, Сb5, Сg3, Кf6, пп. а6, б6, с4 (9). Чорныя: Крс5, Лb2, Лd8, Са8, Се7, Ка4, пп. d3, f3 (8). Мат за 3 ходы. Югэн Фамічоў (Расія)

Белыя: Крh8, Сf8, Кd8, Кg5, пп. б6, с7, d6, f6, h6 (9). Чорныя: Крe8, Ла8, Ле6, Ch5, пп. с6, d7, e5, h7 (8). Мат за 3 ходы. Чакаем вашых адказаў.

ПРАВЕРЦЕ СВАЕ РАШЭННІ

Змяшчаем рашэнні задач, апублікаваных 16 ліпеня г.г. В. Разінкін. 1. Лf1! б5 2. Кd3+ Кра5 3. Крс5... 1... Кра3 2. Крс3 Кра2 3. Се4... 1... Крb5 2. Ла8 Крb4 3. Сс4... 1... Кра2 2. Кd3 б5 3. Крс5. М. Кошаль. 1. Кf1! Кf1 2. Сf1 еfК 3. Лg3 1. Ла8? Сb1! 1. Лg3? Кd1!

ТАК ГУЛЯЛІ РАНЕЙ

Прыводзім дзве партыі вядомых шахматыстаў свету. Першая згуляна ў Нью-Ёркскім міжнародным турніры 1924 г. У ім удзельнічалі шахматысты таго часу — Х. Капабланка, Эм. Ласкер, А. Алехін, Р. Раці, Е. Багальюб, С. Тартакавер, Эд. Ласкер, Д. Яноўскі, Ф. Маршал і іншыя. Пераможцам выйшаў Эм. Ласкер, другім быў Х. Капабланка. Большасць партый турніру і цяпер служаць яркімі ўзорамі шахматнага мастацтва.

Рэці—Багальюб. 1. Кf3 d5 2. с4 е6 3. g3 Кf6 4. Сg2 Сd6 5. о-о о-о 6. б3 Ле7 7. Сb2 Кb7 8. d4 е6 9. Кbd2 Ке4 10. Ке4 е6 11. Ке5 f5 12. f3 еf 13. С:f3 Сс7 14. Кd7 С:d7 15. е4 е5 16. с5 Сf8 17. Фс2 еd 18. еf Лd8 19. Ch5 Ле5 20. С:d4 Лf5 21. Лf5 Сf5 22. Ф:f5 Л:d4 23. Лf1 Лd8 24. Сf7+Крh8 25. Сеh1 Чорныя здаліся. Другая партыя ўзята з творчай спадчыны кубінскага гросмэйстра Х. Капабланкі, з'яўляючыся чэмпіёнам свету, ён часта выступаў з сеансамі адначасовай гульні, дэманструючы сваю незвычайную тэхніку. Капабланка—Тольфсен. 1. е4 е5 2. Кf3 Кс6 3. Сb5 Кf6 4. о-о d6 5. d4 Сd7 6. Кс3 Се7 7. Сс6 Сс6 8. Фd3 еd 9. К:d4 Сd7 10. Сg5 о-о 11. Лf6 Лe8 12. Лd1 h6 13. Ch4 Кh7 14. Се7 Ле7 15. Кd5 Лf7 е8 16. Фg3 Кf6 17. Кс3 Ле7 18. f4 Фе8 19. е5 е6 20. Фе Кf5 21. Фе3 Сс6 22. g4 Кf6 23. Кf5 Ле6 24. еf Ле3 25. Ле3 Фh2 26. fg Фс5 27. Лd4 Ле8 28. Леv+ Ссe8 29. Кd5, і чорныя здаліся.

Слухайце сваю душу

Кожны год у ліпені ў маленькім гарадку Аўгустоў на паўночным усходзе Польшчы збіраюцца інжынеры-гумарысты, вынаходнікі-прыкалісты, канструктары-вар'яты і проста аматары вясёлых забаў на вадзе з усёй Еўропы. Тут, на набярэжнай ракі Нета, праходзіць сусветнае першынство па плаванні хоць бы на чым пад лозунгам «Што павінна плаваць — тое не тоне». Адзінае патрабаванне да ўдзельнікаў незвычайнай рэзгі — праплыць перад журы не менш як чатырыста метраў на ўласна ручна скан-

струваным плыўсродку без рухавіка. Памеры, матэрыял і знешні выгляд суднаў застаюцца на сумленні змагароў, — што, уласна, і надае першынству інтрыгу і відовыянасць: па водах Неты рассяюцца гномы на залпкахвях пачках, іншапланецяне на касмічных караблях, брыгада хірургаў, музыкант на доме, азраплены часоў Першай сусветнай, млыны, ляхніскае пачвары, героі знакамітай талкіенаўскай сагі аб пярсцёнку, папуасы, маманты і іншае. Сёлетня адыбуўся 15-ы чэмпіянат «Што павінна плаваць — тое не тоне». У ім узялі ўдзел 34 экіпажы.

Творчасць і жабрацтва

Выдатны амерыканскі пісьменнік Эрнэст Хэмінгвэй добра зарабляў журналістыкай, але душа яго цвёрдзаткова разгортвалася ў гэтай дзейнасці і заўсёды прагнула большага. Аднойчы ён пакінуў карэспандэнцкі занятка, адмовіўся ад стабільнага заробку і цалкам прысвяціў сябе творчасці. Не ўсё лёгка давалася маладому Хэмінгвэю, не ўсё атрымлівалася адрэза. Апавадзінай часта не бралі ў друк, дасылалі назад, грошай не халала. Сам'я жыла вельмі бедна, галадалі. Але ён і не думаў вяртацца да прыбытковай журналістыкі. Ён упарта працаваў над апавяданнямі. Аднойчы ў жонкі Хэмінгвэя скралі чамадан з усімі існуючымі рукапісамі мужа. Ад іх не засталася копіі, іх не засталася ў друкаваным варыянце. І сёння мы не ведаем ранняга Хэмінгвэя. Але, дзякуй богу, у пісьменніка хапіла сілы волі і адданасці сваёй справе, каб пачаць усё з белага ліста. За апавяданнямі пайшлі раманы. Усё сваё жыццё ён прысвяціў творчасці, глядзячы на тое, што на доўгі час яна заганала яго ў жабрацтва. Што корміць душу Сучасны беларускі паэт Віктар Шніп таксама не заўсёды быў вядомым і прызнаным. Прыходзіла і бутэлькі збіраць, каб хоць нешта вы-

Слухайце сваю душу

ручыць на ежу. Быў і перыяд поўнай апатыі, беспрацоўя. Творчасцю, а дакладна існавання вершам у пракарміць толькі душу. У мяне непрацоўчага было вельмі шмат сяброў, — расказвае паэт. — У іх я, часам, мог добра паесці, пераначаваць, атрымаць для працягання цікава і карыснае для творчасці кніжку. Я быў звычайным беспрацоўным. І калі я прыхаў у Маскву ў літаратурны інстытут вучыцца і расказаў некм новым сябрам пра сваё бамжаванне, то ўсё ў адзін голас казалі: «Ты сапраўдны паэт!» Сапраўды, я сем гадоў жыў у Мінску без прапіскі і без працы. Тады мяне за гэта маглі проста пасадзіць у турму. Але ён нават ніколі не думаў змяніць душэўную справу на «зямную». Кажы, пазію мог бы прамяняць толькі на прозу. Але творчасць — гэта та яго жыццё. Трыццаць тры гады Віктар Анатольевіч жыў з паззіяй. Сёння ён піша вершы, выдае зборнікі, узначальнае выдываецца і гэтым зарабляе, корміць сям'ю. Можы, і з майго трамвайнага спадарожніка вырас бы вядомы паэт. Хто ведае, мажліва, у кожным з вас жыў забіты паэт. Перачытайце свае закінутыя сшыткі — я ведаю, яны ёсць, — праўдлівае забытыя пачуцці. Ідзіце да канца. І не саромейцеся слухаць сваю душу. Ніхто не пагаворыць з вамі больш шчыра, чым яна. Таццяна САЛДАЦЕНКА.

Сёння Сонца Усход Захад Даўжыня дня Мінск Віцебск Магілёў Гомель Гродна Брэст

Надвор'е на заўтра Гомелі Мінск Магілёў Брэст Гродна Віцебск

28 ліпеня 1914 год — Аўстра-Венгрыя аб'явіла вайну Сербіі — пачатак Першай сусветнай вайны. 1862 год — у штаце Мантана (ЗША) знойдзена золата, што выклікала масавую «залатую ліхаманку».

ВІХОР

Віхор — моцны спіральны рух паветра — заўсёды нёс з сабой пашкоджанні на зямлі і нават чалавечыя ахвяры. Нездарма ў народзе казалі, што віхор — гэта танец д'ябла з ведзьмамі, ці «то ведзьма з чортам вясеце святкуе». У народнай культуры семантыка кручэння (віцця) як магічнага дзеяння заўсёды была адмоўнай. Віхор знаходзіўся ў адным шэрагу з вадаваротам, заломам на полі, завяржухай і снежнай бурай. Віхор сімвалізаваў злое, варажае праўленне прыроды за парушэнні закону і рэтуальнае забаронаў. Па народных уяўленнях, віхор мог нарадзіцца над разбуранай магільяй; на полі, каля сена, якое селянін касіў або сушыў у святочны дзень. Віхор утвараўся на месцы смерці самазбаўцы, на месцы пахавання нехрысціанскіх дзяцей, над хатай, дзе нарадзілася мёртвае дзіця. Моцны, разбуральны віхор, які мог пранесціся над вёскай увесну ці летам, знішчаючы дахі хат і гаспадарчых пабудов, звалі ў народзе «дашнікам». Ва ўсходніх славах было ўяўленне, што ў віхор калісцы пераўтвараюцца грэшны чалавек, яму далі імя — Подвеш.

Уважце! Хатні тэлефон патрэн. Хоць бы для таго, каб знайсці мабільны... Адна. Прывоз. Гэты DVD-диск ліцэнзійны? — Практычна так. Каварная жонка поўнаасце забіла мараліку мясам, курцыяй, катлетамі нейкімі і з'ехаў у камандзіроўку на 2 тыдні! Пельмені захоўваюць няма дзе! Эсці хачу, паміраю! Званок ў дзверы. — Добры дзень, гэта вашы суседзі зніз... — Ну? — У нас са столі цячэ! — І што? — Вы не маглі б зачыніць кран у ваннай пакоі? А то яшчэ ножкі прамочыць, захва-

Праектна-вышукальны вытворчы кааператыў «МІНСКСЕЛЬБУДПРАЕКТ»:

«НА НЕДАХОП ЗАКАЗАЎ МЫ НЕ СКАРДЗІМСЯ»

Новазбудаваны комплекс агракамбіната «Дзяржынскі» ў в. Забалацце.

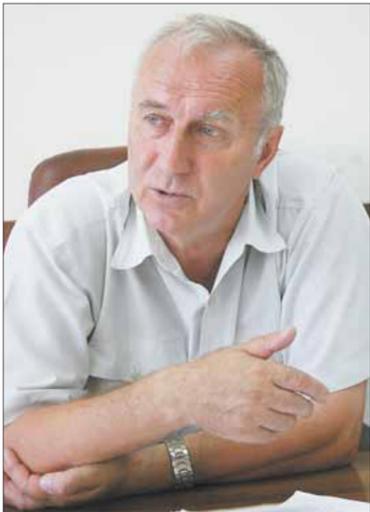

Як вынікае з самой назвы, асноўным кірункам дзейнасці «Мінксельбудпраекта» з'яўляецца праектаванне аб'ектаў у вёсцы — і вытворчых (жывёлагадоўчых комплексаў, птушнікаў), і жылых. Аднак насамрэч цікага знайсці ў краіне праекціроўшчыкаў больш шырокага профілю. На творчым рахунку спецыялістаў прадпрыемства праекты дамоў культуры, дзіцячых садкоў, культурна-збудаванняў (праваслаўных храмаў), гарналыжных комплексаў («Лагойск», «Сілічы») і нават аэрадромаў для сельскай авіяцыі. У адрозненне ад многіх іншых аічынных праектных інстытутаў «Мінксельбудпраект» здолеў захаваць у сябе ўсе неабходныя профільныя службы і аддзель: прадпрыемства мае сваіх тэхнолагаў, сваіх геоадыстаў, геалагаў з атэставанай лабараторыяй для правядзення вышукальных работ і г.д.

Нашы гарады перамаглі рэвалюцыйны тэхналогіі

...Апошнія некалькі гадоў на тэрыторыі Беларусі шырокае распаўсюджанне атрымалі новыя малочнаварныя фермы галандскага тыпу (сучасныя, аўтаматызаваныя). «Мінксельбудпраект» выканаў дзясяткі заказаў на праектаванне такіх аб'ектаў. Аднак практыка паказала, што «галандскія» фермы — сапраўды, прагрэсіўны і высокатэхналагічныя — не вельмі прыстасаваныя да нашых кліматычных умоў.

— Сялетняя суровая зіма выявіла шэраг недахопаў такіх фермаў, — патлумачыў кіраўнік «Мінксельбудпраекта» Іван Аляксеевіч САМУСЕНКА, — самым важным з якіх стала адсутнасць у кароўніках рэгулятара тэмпературы. Я ў сельскім будаўніцтве больш за 30 гадоў і добра памятаю тэа часы, калі мясцовыя ўлады кожны год прымалі і рассыпалі дырэктыўу аб падрыхтоўцы фермаў да зімы. І адным з пунктаў гэтай падрыхтоўкі было ўцяпленне фермаў. А цяпер укарняюцца новае тэндэнцыя — загартоўванне жывёлы, пачынаючы з нованароджаных цялят. Магчыма, у гэтым ёсць нейкі сэнс, хоць трэба ўлічваць, што карова ўсё ж — не дзіка, а свойская, прыручаная жывёла. Як бы там

Старшыня «Мінксельбудпраекта» Іван САМУСЕНКА.

электрападагрэў. Як бачым, гэтыя фермы не зусім адаптаваныя да нашых умоў.

...Калі апошня некалькі гадоў у кааператыва было шмат заяў на праекты новых вытворчых аб'ектаў (малочнаварных фермаў, птушкафабрык), якія ўзводзіліся «з нуля», то цяпер павялічылася доля заказаў на рэканструкцыю старых плошчаў, частка якіх была ўведзена яшчэ пры Саюзе. Напрыклад, у адным з раёнаў тры пустыя будынкі былога свінаводчага комплексу патрэбна ператварыць у сучасную ферму. Акрамя таго, паступілі заказы на рэканструкцыю ў Чэрвеньскім, Дзяржынскім раёнах.

— Новыя аб'екты ў вёсцы ўжо набувалі, прыйшоў час брацца за старыя, прывесці іх у такі ж сучасны выгляд, — адзначае кіраўнік «Мінксельбудпраекта».

Многія птушкафабрыкі краіны пашыраюць аб'ём вытворчасці і звяртаюцца ў кааператыву па праекты дадатковых птушнікаў, інкубаторыяў. Такія заказы прадпрыемства атрымала са Смалявіч, Стоўбцаў, Гомеля, Дзяржынска. Маштабных работ запатрабуе рэканструкцыя Светлагорскай птушкафабрыкі.

У адрозненне ад новых малочнаварных фермаў, якія ў асноўным праектаваліся па галандскім узору, праекты птушкафабрык — вынік аічынных напрацовак. І самі канструкцыі, і тэхналогіі, і абсталяванне — усё беларускае вытворчасці — і на ўзроўні еўрапейскіх аналагаў.

— Цяпер у праекты ўсіх вытворчых аб'ектаў (і птушнікаў, і малочнаварных фермаў) мы адразу «заключаем» беларускую «начынку», — падкрэсліў старшыня кааператыва. — Калі ж «галандскія» фермы толькі пачыналі ўкарняцца ў Беларусь, большасць заказчыкаў настойвалі на імпортным даўльным абсталяванні

Галоўны архітэктар Віктар Канстанцінавіч ЗАЙЦАУ:

— Калі асноўныя прынцыпы праектавання маюць змяніліся з часоў, мабыць, яшчэ Рымскай імперыі, то ўмовы працы праекціроўшчыкаў значна палепшыліся нават у параўнанні з мінулымі некалькімі дзесяцігоддзямі. Сёння ў нас стараяцёнае камп'ютарнае забеспячэнне. Акрамя таго, у апошні час з'явіліся новыя тэхналогіі, новыя матэрыялы. Самае галоўнае для любога праекціроўшчыка: выканаць заказ у тэрмін, своєчасова і ў адпаведнасці з усімі патрабаваннямі, зафіксаванымі ў заданні на праектаванне.

Галоўны архітэктар Віктар ЗАЙЦАУ на фоне асабістых карцін.

Драўляныя дамы для аддзялення ў Лагойску.

ні было, у кароўніках на малочнаварных фермах, выкананых на галандскі ўзор, тэмпература не нарміруецца. І з надыходам маразоў узніклі праблемы з абсталяваннем. У прыватнасці, праектам прадугледжана дэльта-скрэпернае выдаленне наю (гэта прагрэсіўная і самая перадавая тэхналогія). Аднак ва ўмовах нашай зімы гэтая сістэма выходзіць са строю. Калі тэмпература апускаецца да мінус 25 градусаў і ніжэй (як было сёлетня), аўтаматычная лініі прамяраюць. Неадройчы здаралася, што за ноч усё здранцвел, а ранкам скотнік прышоў, запустыў сістэму, і ў выніку — нарвала трое, нарвала ланцуг і г.д. Прышлось і на «галандскія» фермах пераходзіць на бульдозерны спосаб выдалення наю з кароўнікаў. Зімой прамяралі і палікі, хоць праектам прадугледжаны іх

фірмы «Westphalia». А пасля таго, як кіраўніцтвам краіны было прынята рашэнне аб падтрымцы аічынных вытворцаў і пачаўся масавы пераход на беларускія аналагі, узніклі праблемы з нестыкоўкамі, бо там, дзе першапачаткова праектам была прадугледжана «Westphalia», потым не заўсёды можна ўманціраваць беларускае абсталяванне. Нам давялося карктаваць свае ж праекты, што запатрабавала і часу, і сілаў.

Пакінуць свабоду выбару

Гаворачы аб дзейнасці кааператыва, нельга не ўгадаць праектаванне жылля — на вёсцы і ў невялікіх гарадах. У райцэнтрах гэта як правіла, 3-, 4-, 5-павярхо-

выя дамы. Сёлетня спецыялісты інстытута выконваюць праекты шматкватэрных жылля дамоў у Лагойску, Стоўбцах, Дзяржынску, Чэрвені, Бараўлянах.

За апошнія 10-15 гадоў у будаўнічым рынку з'явілася вялікая колькасць новых матэрыялаў — на любы густ і кашалёк. Раней у беларускіх праекціроўшчыкаў і будаўнікоў у карыстанні былі толькі цэгла, цэмент, тынкоўка ды шпалеры. Разнастайнасць будматэрыялаў пашырыла магчымасці аічынных архітэктараў, аднак стрымальным фактарам для рэалізацыі творчых ідэй, на думку Івана Аляксеевіча, сёння з'яўляецца неабходнасць здаваць кожную кватэру «пад ключ».

— Да прыняцця адпаведнага рашэння будаўнікі маглі здаць кватэру без шпалераў, без аздаблення, зрабіўшы толькі самае неабходнае (устаноўку санвузла, пліты), — патлумачыў сваю пазіцыю кіраўнік, — а далей гаспадар сам, у адпаведнасці са сваім густам і фінансавымі магчымасцямі завяршаў аздабленчыя работы. Магчыма, варта было меней катэгарычна, больш гнутка падыходзіць да гэтага пытання. Скажам, людзям малазабеспячэнным, у якіх ёсць сацыяльная люты, сапраўды, кватэру трэба здаваць з поўнай аздабай. А больш забеспячэнным навошта рабіць кватэру пад ключ? Усё роўна яны потым абдзіраюць шпалеры і пераклейваюць новыя. Чалавек, які за ўласныя грошы набыў ці пабудоваў добрую кватэру, хоча сам выбраць для яе дарэгулюванне, якасны ламінат, шыкоўныя шпалеры і г.д. Тут, я лічу, чалавеку трэба даваць выбар.

Шмат коп'яў сёння ламаецца вакол пытання пакватэрнага ацяплення. З аднаго боку, гэта відэочны плюс: кожная сям'я самастойна рэгулюе тэмпературу ў сваёй кватэры (а адпаведна і расход энергараэсурсаў). Але ёсць тут і мінусы. Напрыклад, гаспадар з'ехаў у адпачынак, паставіў датчык цяпла на мінімум (на +5 градусаў), а яго суседзі будуць адчуваць холад і дадаткова расходваць энергію на абгарэў сумежнай сцяны.

Існуе і праблема вентыляцыі — адзін з каналаў пачынае працаваць не на выцяжку, а на прыток паветра. Сітуацыя абастрае новая сталарка (шклопакеты на вокнах) і выцяжкі на кухнях. Як толькі гаспадары ўключае выцяжку, пры закрытых вокнах вентыляцыйны канал у прыбіральні пачынае дзейнічаць на прыток паветра. Спосабы вырашэння праблемы пакуль праходзяць апрабачку ў двух энергаэфектыўных шматпавярховых дамах (адзін у Мінску, другі ў Гродне), дзе ўсталяваны сістэма прымусовай вентыляцыі і рэкуперацыі цяпла з адрацаванага паветра.

— Гаты вопыт варта ўкарняць паўсюды... Энергаэфектыўны дом мае толькі адзін значны на фоне шматлікіх відэочных плюсаў мінус — дзе яны значна павышэнне кошту квадратнага метра, —

падкрэсліў Іван Аляксеевіч. — Энергаэфектыўны дом стаў прыкладам таго, што не трэба ўсім без разбору рабіць аздабленне пад ключ. Некаторыя яго жыхары яшчэ на стадыі будаўніцтва апліцілі карэкціроўку праектаў сваіх кватэр, узгаднілі магчымыя змены, і будаўнікі зрабілі ім менавіта такое жыллё, якое яны захацелі. Паверце, я заходзіў у такую кватэру — яна значна розніцца ад тыповой. Натуральна, дадатковыя расходы людзі апліцілі будаўнікам з уласнай кішэнні. Але калі ў іх ёсць такая магчымасць, варта ім дазваляць гэта рабіць. У адваротным выпадку пасля здачы дома ў эксплуатацыю гаспадарам давялося б наймаць рабочых і ўсё перарабіваць, ды спачатку яшчэ атрымаць на гэта дазвол. Трэба ўлічваць, што сёння ў нашай краіне ёсць людзі, якія хочаць мець нестандартную, нетыповую кватэру і ў стане апліціць звязаныя з гэтым расходы.

Чатыры кватэры пад адным дахам

Цікавая сітуацыя сёння склалася з жылём у вёсцы. Усе захапіліся катэджамі. Часта атрымліваецца так: прыехаў малады спецыяліст у вёску, яму адразу ж даюць трохпакатковую катэдж. Але навошта яму аднаму такі харомы?

— Мы распрацавалі катэдж тыпу

У аддзеле комплекснага праектавання: вядучы канструктар Марыя БАГАСЛАЎ, тэхнік-канструктар Сяргей САХАНЬКО, начальнік аддзела Ірына ХМЕЛЬ і галоўны інжынер праекта Інса ПРЫМА.

яго, запраектавалі схему інжынерных сетак. Цяпер «прывязваем» дамы, ведаючы, куды што падключыць, якія там нагрукі на сеткі. Можна меркаваць, што праблем з недахопам магнутасіяў сетак не будзе.

Паводле слоў Івана Аляксеевіча, у савецкі час кожная цэнтральная сядаба мела свой генплан. У праектных інстытутах існавалі асобныя спецыялізаваныя аддзель, якія гэтым займаліся. За кожным замалоўваліся населеныя пункты, і ўся забудова вялася выключна па генплане. Сёння такой масавай сістэмай работы не вядзецца, з-за чаго і ўзнікаюць праблемы.

Напрыклад, у аграгарадку Замасточна, што ў Мінскім раёне, з-за адсутнасці генеральнага плана і схемі вертыкальнай планіроўкі палова населенага пункта ператварылі ў возера. Уздоўж цэнтральнай вуліцы паклілі асфальт, а сістэмы адвядзення дажджавой вады не праду-

Генплан — кожнай вёсцы

...Акрамя неспасадна жылля спецыялісты кааператыва выконваюць праекты інжынерных і камунальных сеткаў (газа-, вода-, электразабеспячэння), робяць генеральныя планы і праекты дэталёвай планіроўкі для населеных пунктаў і асобных мікрараёнаў (у прыватнасці, для Мядзела, Лагойска, Стоўбцаў, Чэрвеня, Дзяржынска і інш.).

— Адным з мінусаў пракрайнай работы ў гэтым кірунку сёння з'яўляецца недахоп пракрайнай дакументацыі, — адзначаў Іван Аляксеевіч, — адсутнасць распрацаваных генеральных планаў для раённых цэнтраў, пасёлкаў і аграгарадкаў. Нельга проста «прывязаць» пяць дамоў да мясцовасці, потым яшчэ пяць дамоў, потым яшчэ і г.д. Пасля высветліцца, што інжынерныя сеткі не вытрымліваюць усладзення на іх нагрукі, бо праектаванні жылля своечасова не ўлічылі перспектывы развіцця населенага пункта. Неабходна абавязкова распрацаваць генеральны план населенага пункта ў цэлым, ці хоць бы праект дэталёвай планіроўкі асобнага квартала, каб улічыць перспектывы. У якасці прыкладу прывяду мікрараён Дзяржынска, дзе мы зрабілі праект дэталёвай планіроўкі, зацвердзілі

Цэнтр культуры ў Лагойску.

Старшыня Назіральнага савета, начальнік аддзела комплекснага праектавання Ірына Віктараўна ХМЕЛЬ:

— Нягледзячы на крызіс, з года ў год у нас назіраецца станоўчая тэндэнцыя: павялічваецца і колькасць заказаў, і аб'ём прыбытку. Калектыў у нас з'яднаны, зладжаны. Яго «касіця» захаваўся яшчэ з часоў «Калгаспраекта» (так раней называлася наша прадпрыемства). Большасць калектыву — жанчыны. У нас вельмі актыўная прафсаюзная арганізацыя, якая ўзбагачае нашу культуруна і спартыўнае жыццё: распаўсюджае білеты ў тэатр, ладзіць экскурсіі па знакамітых гісторычных месцах краіны, набывае аб'екты ў басейн для нашых супрацоўнікаў, паазае частку пуцёўкі ў межы Беларусі, набывае пуцёўкі ў летнія аздараўленчыя лагеры для дзяцей работнікаў і інш.

Жылы дом з крамай у Стоўбцах.

Жылы дом па вуліцы Камсамольскай у Фаніпалі.

Мінус — у адсутнасці планавання

«Мінксельбудпраекта». — Па нашых праектах узводзяцца прыгожыя, бачныя з дарогі дамы, якія фарміруюць знешні выгляд населенага пункта. А праз нейкі час у гэтай 200-метровай зоне пачынаецца прыватнае будаўніцтва. Цікава, хто яго дазваляе? Прычым забудова вядзецца бессістэмна — хто на што толькі здатны. У такім выпадку лепей даволілі б зрабіць праекты нам, у пасёлка быў бы зусім іншы выгляд.

Яшчэ адна акалічнасць — патрабаванні экалагічнай службы аб захаванні 300-метровай адлегласці новабудулі ад ручая, рэчкі. Чалавек заўсёды імкнуўся да вады. І атрымліваецца, што старая вёска месціцца ў адным месцы, па вадаёма, а новыя дамы мы павінны адносіць на 300 метраў. Утварэцца архітэктурны разрыў, які псуе цэласнасць населенага пункта. Сёння ёсць выдатныя ачышчальныя збудаванні, таму, я лічу, няма сэнсу ў гэтых 300-метровых ахоўных зонах.

Работа «для душы»

...Апроч рэканструкцыі фермаў, птушкафабрык, агароднінашчынаў супрацоўнікам кааператыва даводзіцца выконваць і праекты рэканструкцыі жылля, а таксама грамадскіх устаноў пад жыллё. Напрыклад, гады тры таму ў Лагойску яны

На тэрыторыі агракамбіната «Дзяржынскі» ля Станькава.

зрабілі рэканструкцыю тыповага будынка дзіцячага садка пад жылля памяшканні. Днямі аналагічнай работы завяршылі ў Смалявіцкім раёне. Зноў жа ў Лагойску неабудаваны будынак ветлабараторы ператварылі ў цэнтр аддзялення моладзі.

...Праектаванне культурных збудаванняў спецыялісты кааператыва лічаць «работай для душы».

— Нічога занадта складанага для нас, мудрагелістага ў такіх праектах няма, — пацвердзіў Іван Аляксеевіч. — Вядома ж, каноны — арыентацыю адносна бакоў свету, колькасць кваталаў — улічваць трэба. Нашы архітэктары любяць такія заказы. Мы зрабілі праект праваслаўнага храма ў Крупскім раёне (там ужо распачаліся будаўнічыя работы), цяпер выконваем яшчэ два аналагічныя заказы ў іншых раёнах.

гледзелі. Асфальт стаў своеасаблівай плацінай, і пасля ліўня палова вёскі стаіць у вадзе. Сёння спецыялісты «Мінксельбудпраекта» ў тэрміновым парадку распрацоўваюць сістэму адвядзення дажджавой вады.

Што аднаму забаронена, іншаму — дазволена

У сваёй рабоце спецыялістам прадпрыемства перыядычна даводзіцца сутыкацца з праблемай забудовы ў прыдарожнай паласе. Сітуацыя тут незразумелая.

— Калі мы атрымліваем тэхумовы на будаўніцтва жылля ўздоўж дарогі, то нам, як правіла, адводзяць пляцоўку за 100-200 метраў ад праезнай часткі. Маўляў, гэта патрабаванні дарожных і санітарных службаў, — патлумачыў кіраўнік

на недахоп заказаў мы не скардзім. Хутчэй, наадварот. Мінусам нашай сённяшняй сістэмы на ўзроўні рэспублікі з'яўляецца адсутнасць планавання на набліжэйшы год-два, які калісьці было пры Саюзе. Калі б яно было, мы б маглі меркаваць, якой прыблізна будзе наша загрузка і колькі дадатковых заказаў мы можам узяць, каб выканаць усё ў тэрмін. Плана нам не даводзіць, мы шукаем работу самі. Сёння, напрыклад, узалі заказ на аб'екты ў Гомельскай вобласці. Але калі заўтра з'явіцца тэрміновы заказ на Міншчыне, нам даведзецца ад нечага адмаўляцца.

Матэрыял падрыхтавалі: Інга МІНДАЛЕВА, Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ, Фота Мары ЖЫЛІНСКАЯ.

Ліцэнзія № 02250/0186172 выдана Міністэрствам архітэктуры і будаўніцтва Рэспублікі Беларусь да 05.12.2010 г. УНП 100120379.

Спартыўны комплекс у Станькава.

Шматкватэрны дом у Прылуках.

Архітэктар Марыя БАЗЕВІЧ на фоне жылля дамоў у Забалацці.

Спартыўны комплекс у Станькава.

Канюшня ў цэнтры экалагічнага турызму «Калінава».